

ΑΝΩΤΑΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ

ΚΡΗΤΗΣ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ: ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΤΟΥ

ΣΙΟΡΟΒΙΓΚΑ ΓΕΩΡΓΙΟΥ

ΘΕΜΑ

**ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ
ΟΛΛΑΝΔΙΑ ΤΗΝ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΔΕΚΑΕΤΙΑ
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ-ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ**

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ: Κος ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΠΕΔΙΑΔΙΤΗΣ

ΗΡΑΚΛΕΙΟ 2007

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

<u>ΕΙΣΑΓΩΓΗ</u>	σελ 7
------------------------------	-------

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^Ο

ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

1.1 Γενικά	σελ 9
-------------------------	-------

1.2 Κλίμα - Μορφολογία	σελ 9
-------------------------------------	-------

1.2.1 Κλίμα	σελ 9
-------------------	-------

1.2.2 Μορφολογία.....	σελ 10
-----------------------	--------

1.3 Συνοπτική Ιστορία	σελ 10
------------------------------------	--------

1.4 Πολίτευμα – Θρησκεία	σελ 11
---------------------------------------	--------

1.4.1 Πολίτευμα	σελ 11
-----------------------	--------

1.4.2 Θρησκεία.....	σελ 12
---------------------	--------

1.4 Πολιτισμός	σελ 12
-----------------------------	--------

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^Ο

ΓΕΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΟΛΛΑΝΔΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ - ΘΕΣΗ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥΣ.

2.1 Γενικά	σελ 15
-------------------------	--------

2.2 Το Μοντέλο της Ολλανδικής Οικονομίας	σελ 16
---	--------

2.2.1 Βασικά Χαρακτηριστικά του Ολλανδικού Μοντέλου.....	σελ 16
--	--------

2.2.2 Οι Θεμελιώδεις Συνιστώσες του Ολλανδικού Μοντέλου.....	σελ 17
--	--------

2.2.2.A Η Ευστάθεια της Συγκράτησης των Μισθών.....	σελ 17
---	--------

2.2.2.B Το Δικαίωμα στην Εξατομικευμένη Επιλογή Χρόνου Εργασίας.....	σελ 19
--	--------

2.3 Σημαντικότεροι Τομείς Της Ολλανδικής Οικονομίας..... σελ 21

2.4 Θέση στην Ευρωπαϊκή Ένωση και τους Διεθνείς Οργανισμούς..... σελ 25

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΟΙ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΙ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΙ – ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ – ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

3.1 Γενικά..... σελ 28

3.2 Τουριστικοί Προορισμοί σελ 28

3.2.1 Άμστερνταμ σελ 28

3.2.2 Χάγη..... σελ 29

3.2.3 Ρότερνταμ σελ 30

3.2.4 Ουτρέχτη – Γκρόνινγκεν – Βόρειο Μπράμπαντ – Λίμπουρκ..... σελ 30

3.2.5 Χρυσός Κύκλος..... σελ 30

3.2.6 Ακτές Δυτικής Όχθης..... σελ 30

3.3 Εκδηλώσεις..... σελ 31

3.4 Εναλλακτικές Μορφές Τουρισμού σελ 32

3.4.1 Γενικά..... σελ 32

3.4.2 Συνεδριακός Τουρισμός..... σελ 32

3.4.3 Σεξοτουρισμός σελ 34

3.4.4 Ναρκοτουρισμός σελ 35

3.4.5 Άλλες Μορφές Εναλλακτικού Τουρισμού..... σελ 37

3.4.5.1 Οικοτουρισμός σελ 37

3.4.5.2 Αγροτουρισμός σελ 37

3.4.5.3 Αθλοτουρισμός σελ 38

3.4.5.4 Ποδηλασία σελ 39

3.4.5.5 Κανάλια..... σελ 39

3.4.5.5.1 Γενικά..... σελ 39

3.4.5.5.2 Ξενάγηση και Εκδρομές σελ 40

3.4.5.6 Canal Dredging σελ 42

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

4.1 Γενικά.....	σελ 44
4.2 Επισκόπηση της Διοικητικής και Οργανωτικής Δομής του Τουριστικού Τομέα.....	σελ 44
4.3 Τουρισμός και Απασχόληση.....	σελ 45
4.4 Εσωτερικός Τουρισμός.....	σελ 45
4.4.1 Σημασία της Εγχώριας Αγοράς.....	σελ 45
4.4.2 Εσωτερική Τουριστική Δαπάνη.....	σελ 46
4.4.3 Ισοζύγιο Τουριστικών Λογαριασμών	σελ 47
4.5 Διεθνής Τουρισμός.....	σελ 47
4.5.1 Γενικά.....	σελ 47
4.5.2 Ταξιδιωτικά Κίνητρα	σελ 47
4.5.3 Διεθνείς Αφίξεις.....	σελ 49
4.5.4 Χαρακτηριστικά Κύριων Χωρών – Επισκεπτών	σελ 50
4.6 Κύριες Τάσεις στην Εθνική Τουριστική Αγορά	σελ 52
4.7 Εποχικότητα	σελ 55
4.8 Καταλύματα	σελ 55
4.9 Μεταφορά	σελ 57
4.9.1 Εναέρια Μεταφορά.....	σελ 57
4.9.2 Οδική Μεταφορά	σελ 57

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο

ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΟΛΛΑΝΔΙΑΣ

5.1 Γενικά.....	σελ 59
5.2 TOERMODEL	σελ 59
5.3 Το Ολλανδικό Τουριστικό Μοντέλο.....	σελ 60
5.4 Συνεργασία Κυβέρνησης – Τουριστικής Βιομηχανίας	σελ 62
5.5 Κύριες Γραμμές Τουριστικής Πολιτικής.....	σελ 62
5.6 Νομοθετικό και Ρυθμιστικό Περιβάλλον.....	σελ 66
5.7 Διαχείριση των Πόρων Υποστήριξης της Τουριστικής Ανάπτυξης....	σελ67
5.8 Προώθηση του Τουριστικού Προϊόντος	σελ 67
5.9 Μειονεκτήματα για την Τουριστική Ανάπτυξη	σελ 69
5.10 Προοπτικές	σελ 70
5.11 Συμπεράσματα – Προτάσεις	σελ 70
5.11.1 Συμπεράσματα	σελ 70
5.11.2 Προτάσεις	σελ 71
<u>BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ</u>	σελ 74

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Ολλανδία είναι αναμφισβήτητα ένα ξεχωριστό κράτος . Αυτή η εντύπωση διαμορφώνεται τόσο από τη γεωγραφική της υπόσταση (σημαντικό μέρος των εδαφών της βρίσκεται κάτω από την επιφάνεια της θάλασσας) , από την πλούσια πολιτιστική της κληρονομιά , όσο και από κάποιες καινοτομίες στο νομοθετικό της καθεστώς (νομιμοποίηση μαλακών ναρκωτικών και βιομηχανίας sex) .

Εξαιτίας της παλαιάς αποικιοκρατίας , η Ολλανδία είχε ανέκαθεν αναπτύξει το εμπόριο με αποτέλεσμα σήμερα να έχει στους κόλπους της ένα από τα μεγαλύτερα εμπορικά λιμάνια του κόσμου (Ρότερνταμ) και να εδρεύουν σε αυτή σημαντικές πολυεθνικές εταιρίες . Με το εμπόριο αλλά και τη γεωργία (αφού το έδαφος της είναι εξαιρετικά πλούσιο) να κρατούν τα σκήπτρα της οικονομίας της, ήταν φυσικό επακόλουθο ο τουρισμός να έλθει σε δεύτερη μοίρα όσον αφορά την ανάπτυξη του. Μέχρι και σήμερα το εμπόριο και η βιομηχανία αποτελούν κυρίαρχους τομείς της ολλανδικής οικονομίας. Όσον αφορά στον τουρισμό, δεν υπάρχει κρατικός φορέας που ν' ασχολείται με αυτόν.

Παρ ' όλα αυτά όταν διαπιστώθηκε η σπουδαιότητα του συγκεκριμένου τομέα έγιναν οι πρώτες προσπάθειες για προγραμματισμό, προκείμενου να αναπτυχθεί . Οι προσπάθειες αυτές ήταν επιτυχημένες και κατάφεραν να δώσουν στην Ολλανδία τουριστικό κύρος, χωρίς όμως να αποτελεί δημοφιλή τουριστικό προορισμό . Έχοντας φτάσει λοιπόν σήμερα σε ένα πολύ σημαντικό επίπεδο θα πρέπει να γίνουν αισθητές προσπάθειες προκείμενου να συνεχίσει ο τουρισμός να αναπτύσσεται καθώς φαίνεται ότι τα χρόνια που θα ακολουθήσουν για τον τουριστικό τομέα θα είναι δύσκολα .

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

1.1 ΓΕΝΙΚΑ

Η Ολλανδία ή Κάτω Χώρες έχει πάρει το όνομα της από τη Βόρεια και Νότια Χολαντ. Η επίσημη ονομασία της είναι Βασίλειο των Κάτω Χωρών. Το Βασίλειο αυτό αποτελείται από τρία μέρη: την Ολλανδία στην Δυτική Ευρώπη, τις Ολλανδικές Αντίλλες και την Αρούμπα στην Καραϊβική με πρωτεύουσα το Άμστερνταμ. Η Ολλανδία έχει συνολική έκταση 41.528 τ. χλμ και ο πληθυσμός της είναι πάνω από 16 εκατομμύρια κατοίκους με μέσο όρο 472 κάτοικους ανά τ.χλμ πράγμα που τη συγκαταλέγει σε μια από τις πιο πυκνοκατοικημένες περιοχές του κόσμου. Η μεγαλύτερη συγκέντρωση πληθυσμού βρίσκεται στα δυτικά της χώρας σε μια περιοχή που ονομάζεται Randstad και περιλαμβάνει μια σειρά από σημαντικές πόλεις όπως το Άμστερνταμ, την Χάγη, το Ρότερνταμ και την Ουτρέχτη. Με ρυθμό αύξησης 100 χιλιάδες ετησίως ο πληθυσμός της αναμένεται να ξεπεράσει τα 17 εκατομμύρια μέχρι το 2010.

Η Ολλανδία συνορεύει ανατολικά με τη Γερμανία, νότια με το Βέλγιο ενώ βόρεια και δυτικά βρέχεται από τη Βόρεια Θάλασσα. Έχει εξαιρετικά επίπεδο έδαφος και το ένα τέταρτο της έκτασης της, στο οποίο κατοικεί το 60% του πληθυσμού, βρίσκεται κάτω από την επιφάνεια της θάλασσας, γι αυτό και ονομάστηκε Κάτω Χώρες. Οι Ολλανδοί ήδη από παλιά ήταν υποχρεωμένοι να μάχονται για να προστατέψουν τη γη τους από το νερό. Έχτισαν φράγματα και αποξήραναν θάλασσες και λιμνοθάλασσες. Έτσι, δημιουργήθηκαν τα φημισμένα « πόλντερ »* και τα εντυπωσιακά υδραυλικά έργα των Κάτω Χωρών.

*περιοχές που αποξηράνθηκαν και προστατεύονται από την επανεισοδο του νερού με αναχώματα

1.2 ΚΛΙΜΑ – ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ

1.2.1. ΚΛΙΜΑ

Το κλίμα της Ολλανδίας είναι ωκεάνιο, με δροσερά καλοκαίρια και ήπιους χειμώνες καθώς είναι εκτεθειμένη στην επίδραση του Ατλαντικού. Μέσες θερμοκρασίες: τον Ιούλιο 17 βαθμούς Κέλσιου και τον Ιανουάριο -1 βαθμούς Κελσίου. Το χειμώνα οι χιονοπτώσεις είναι συχνές και παγώνουν τα κανάλια, οι λίμνες και τα ποτάμια. Οι βροχοπτώσεις είναι μέτριες (60, 80 εκ το χρόνο) και συχνές. Οι δυτικοί και νοτιοδυτικοί άνεμοι είναι πιο δυνατοί στις ακτές.

1.2.2. ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ

Η Ολλανδία βρίσκεται στη Βόρεια Θάλασσα στις εκβολές τριών ποταμών : του Ρήνου , του Μοζα και του Σκαλδη .Στις ακτές υπάρχουν αμμόλοφοι και κανάλια που περικλείονται από φράγματα για να συγκρατούν τη θάλασσα , να μην εισχωρεί στην ξηρά, η οποία βρίσκεται κάτω από το επίπεδο της .Στα Βόρεια η ξηρά είναι διαμελισμένη και σχηματίζει τα Φριζικά Νησιά .Στα Νότια παράλια σχηματίζονται το δέλτα του Ρήνου και του Μοζα .Η Ανατολική Ολλανδία είναι επίσης επίπεδη με έλη , αμμόλοφους και ζώνες από δάση ελατών .Το υψηλότερο σημείο της χώρας είναι το Βααλσπεργκ (322 μ) που είναι η άκρη των Ρηνανικών οροσειρών τις οποίες διασχίζει ο Μοζας .Άλλοι ποταμοί είναι ο Ισελ , ο Λεκ και ο Βααλ .

1.3 ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

Πριν από τη χριστιανική εποχή κατοικούσαν στην Ολλανδία Κελτικές και Γερμανικές φυλές .Το νότιο μέρος της χώρας αποτέλεσε για μεγάλο διάστημα μέρος της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας .Κατά το Μεσαίωνα οι τότε Κάτω Χώρες που κάλυπταν την σημερινή Ολλανδία , το Βέλγιο και το Λουξεμβούργο ήταν διαιρεμένες σε αυτόνομες περιοχές με φεουδαρχικούς ηγεμόνες .Κατά την ηγεμονία του Κάρολου Ε' οι περιοχές αυτές ενώθηκαν και ενσωματώθηκαν στη Βουργουνδική – Αψβουργική Αυτοκρατορία .

Το 1568 ο πρίγκιπας Γουλιέλμος της Οράγγης ηγήθηκε μιας επανάστασης κατά των περιορισμών στην θρησκευτική ελευθέρια και κατά της απολυταρχίας του Φιλίππου του Β' .Η επανάσταση αυτή ήταν η αρχή του ογδοηκονταετούς πόλεμου που τελείωσε το 1648 με την ειρήνη του Μουνστερ κατά την οποία η δημοκρατία των 7 Ενωμένων Κάτω Χωρών αναγνωρίστηκε σαν αυτόνομο κράτος .Η νεοσύστατη δημοκρατία αποτελούνταν από 7 κυρίαρχες περιοχές αλλά διατηρούσε τον παλαιότερο φεουδαρχικό χαρακτήρα της και διοικούνταν κεντρικά από ένα κυβερνήτη , αξίωμα που κατέχονταν από τους κληρονόμους του Γουλιέλμου της Οράγγης .

Κατά τον δέκατο έβδομο αιώνα , το λεγόμενο Χρυσό Αιώνα της Ολλανδίας, η χώρα εφημέρευσε .Αυτό οφείλονταν κυρίως στην εταιρία Ανατολικών Ινδιών (VOC) που είχε ως στόχο την εκμετάλλευση της ναυτιλίας και του εμπορίου στις ακτές της Αφρικής και της Ασίας .Κατά την εποχή αυτή η Ολλανδία απέκτησε πολλές αποικίες στην Ασία (Ινδονησία) και στη νότια Αμερική (Σουρινάμ , Ολλανδικές Αντίλλες) .Τον δέκατο όγδοο αιώνα η Ολλανδία αναγκάστηκε να παραδώσει τον ηγετικό της ρόλο ως εμπορικό έθνος στην Αγγλία με την οποία διεξήγαγε πολλούς πολέμους .

Αφού ενσωματώθηκε στην Γαλλία στα χρόνια του Ναπολέοντα , η Ολλανδία απέκτησε την ανεξαρτησία της το 1813 αυτή τη φορά μαζί με το σημερινό Βέλγιο ως Βασίλειο των Κάτω Χωρών υπό την ηγεσία του βασιλιά Γουλιέλμου του Α' .

Μετά την απόσχιση του Βελγίου το 1830 η Ολλανδία πήρε τη σημερινή της μορφή .Το 1898 ανέλαβε τη βασιλεία η Βιλελμίνη , την οποία διαδέχτηκε η κόρη της Ιουλιαννα .

Η Ολλανδία τήρησε ουδέτερη στάση στον Πρώτο Παγκόσμιο πόλεμο όπως και στην αρχή του Δευτέρου αλλά το 1940 δέχτηκε επίθεση από την Γερμανία ακολουθούμενη από πενταετή κατοχή .Το 1948 η Ινδονησία έγινε αυτόνομη δημοκρατία ενώ το 1975 ακολούθησε και το Σουρινάμ .Η Ολλανδία ήταν από τους ιδρυτές της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΟΚ) .Η σημερινή βασίλισσα είναι η Βεατρίκη .

1.4 ΠΟΛΙΤΕΥΜΑ – ΘΡΗΣΚΕΙΑ

1.4.1 Πολίτευμα

Η Ολλανδία είναι μια συνταγματική μοναρχία με κοινοβουλευτικό πολιτικό σύστημα και η κυβέρνηση αποτελείται από την βασίλισσα και τους υπουργούς. Για ιστορικούς λόγους η έδρα της κυβέρνησης βρίσκεται στη Χάγη παρόλο που η πρωτεύουσα της είναι το Άμστερνταμ .

Το κοινοβούλιο (Γενική Συνέλευση) μαζί με τη βασίλισσα και τους υπουργούς είναι το όργανο της νομοθετικής εξουσίας και αποτελείται από την Άνω και Κάτω Βουλή .Η Άνω Βουλή αριθμεί 75 μέλη που εκλέγονται έμμεσα από τους εκπροσώπους των επαρχιών , και η Κάτω Βουλή αποτελείται από 150 μέλη που εκλέγονται άμεσα από τους ψηφοφόρους Ολλανδούς ηλικίας 18 ετών και άνω .

Η Ολλανδική πολιτική σκηνή έχει τρία κύρια ρεύματα : το φιλελεύθερο , το χριστιανοδημοκρατικό και το σοσιαλδημοκρατικό .Χάρη στο χαμηλό εκλογικό κατώφλι και το σύστημα απλής αναλογικής ,ο λαός αντιπροσωπεύεται από μεγάλο αριθμό κομμάτων .Η κυβέρνηση σχηματίζεται πάντα από συνασπισμό διαφορετικών κομμάτων .

Η διοίκηση της Ολλανδίας είναι σε μεγάλο βαθμό αποκεντρωμένη .Το κράτος υπερασπίζεται τα συμφέροντα εθνικής σημασίας , ενώ η τοπική αυτοδιοίκηση ανήκει στις 12 επαρχίες και στους 548 δήμους της χώρας .

1.4.2 Θρησκεία

Παραδοσιακά , η Ολλανδία είναι μια χώρα απόλυτης θρησκευτικής ελευθερίας , μια αρχή που προβλέπεται και από το Σύνταγμα του 1848 .Από τα μέσα του τρέχοντος αιώνα , η επιρροή της εκκλησίας έχει αρχίσει να μειώνεται και οι Ολλανδοί

, κατά πλειοψηφία , δεν είναι πλέον ενταγμένοι σε εκκλησιαστικές κοινότητες .Εκτός από τις δυο μεγάλες θρησκευτικές ομάδες των Ρωμαιοκαθολικών και των Διαμαρτυρόμενων , υπάρχει στην Ολλανδία μια μικρή ιουδαϊκή κοινότητα , ενώ λόγω της εισροής μεταναστών υπάρχουν επίσης ισλαμιστές , ινδουιστές και βουδιστές .

1.5 ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Οι Κάτω Χώρες παρουσιάζουν μεγάλη πολιτιστική κίνηση .Όλες οι εκφάνσεις της τέχνης συναντούνται σε μεγάλη ποικιλία .Ο μεγάλος σεβασμός για το παρελθόν έρχεται να δέσει με την αναζήτηση νέων μορφών και ρευμάτων τέχνης σε βαθμό τέτοιο όπου εναλλάσσεται η παράδοση με τους πειραματισμούς .

Ο κατάλογος των διεθνώς γνωστών καλλιτεχνών της Ολλανδίας είναι μεγάλος .Καλλιτέχνες όπως ο Ρέμπραντ , ο Βαν Γκογκ που αποτελούν την παράδοση της Ολλανδίας συμπληρώνουν ζωγράφοι όπως ο Καρέ Απελ και ο Ρόμπα Σχολτε οι οποίοι αποτελούν την σύγχρονη τάση της ζωγραφικής τέχνης. Επίσης το ολλανδικό Χοροθέατρο είναι από τους πιο γνωστούς θιάσους του σύγχρονου χορού .Τέλος η Βασιλική Ορχήστρα του Μεγάρου Μουσικής ανήκει στις κορυφαίες ορχήστρες του κόσμου , καθώς και το διεθνούς φήμης North Sea Jazz Festival είναι το μεγαλύτερο φεστιβάλ του είδους του στην Ευρώπη.

Σημαντικό πολιτιστικό παράγοντα στην Ολλανδία αποτελούν τα 1000 περίπου μουσεία , οι 1200 δημόσιες βιβλιοθήκες και τα πολλά αρχεία κρατικών φορέων που κρατούν ζωντανό το ενδιαφέρον για τον ολλανδικό πολιτισμό. Επιπλέον υπάρχουν 55.000 κρατικά μνημεία μεταξύ των οποίων και τα αρχοντικά στα κανάλια των πόλεων .Και εδώ ισχύει η ύπαρξη ισορροπίας ανάμεσα στην παράδοση και τον πειραματισμό γιατί αφ'ενος μεν υπάρχει η πολιτική της διατήρησης των εκατοντάδων παραδοσιακών κέντρων , πόλεων και χωριών αφ' έτερου δε η Ολλανδία είναι ανοικτή στη σύγχρονη αρχιτεκτονική .

Οι Ολλανδοί δίνουν μεγάλη σημασία στον αθλητισμό , δεδομένου ότι ένας στους τρεις είναι μέλος ενός ή περισσότερων αθλητικών ομιλών .Το κράτος προωθεί αυτήν την τάση , μεταξύ άλλων με επιδοτήσεις των αθλητικών οργανώσεων , επειδή δίνει μεγάλη κοινωνική σημασία στον αθλητισμό .Το εθνικό άθλημα , το ποδόσφαιρο , τυγχάνει μεγάλης εκτίμησης στο διεθνές επαγγελματικό επίπεδο , αλλά οι Ολλανδοί διαπρέπουν και σε άλλα δημοφιλή αθλήματα όπως είναι το χόκεϊ , το βόλεϊ , οι παγοδρομίες , το τένις και η ιππασία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

**ΓΕΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ
ΟΛΛΑΝΔΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ -
ΘΕΣΗ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ ΚΑΙ
ΤΟΥΣ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥΣ.**

2.1 ΓΕΝΙΚΑ

Χαρακτηριστικό γνώρισμα των ολλανδικών κοινωνικοοικονομικών σχέσεων είναι ο μεγάλος βαθμός συνεννόησης ανάμεσα στο κράτος, τις επιχειρήσεις και τις συνδικαλιστικές οργανώσεις. Ο θεσμός αυτός οδήγησε σε μια ανθηρή και σταθερή οικονομία, που ανέκαθεν έχει διεθνή προσανατολισμό και κατατάσσει την Ολλανδία στις 15 μεγαλύτερες οικονομικές δυνάμεις του κόσμου. Με την προηγμένη της υποδομή, τόσο για τη μεταφορά αγαθών και προσώπων αλλά και ηλεκτρονικών στοιχείων, η Ολλανδία αποτελεί έναν σημαντικό κόμβο για τις επιχειρήσεις που αναπτύσσουν δραστηριότητες σε παγκόσμια κλίμακα.

Η Ολλανδία είναι ένα από τα πιο δυναμικά εμπορικά και βιομηχανικά κέντρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με 684.000 Ολλανδικές και περισσότερες από 7000 ξένες επιχειρήσεις, πολυεθνικές και μικρομεσαίες. Με ένα Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν που φτάνει τα 360 δις ευρώ η ολλανδική οικονομία είναι η ενδέκατη ισχυρότερη οικονομία του κόσμου και έρχεται έκτη σε σειρά στην Ευρωπαϊκή Ένωση, μόλις κάτω από τη Γερμανία και πάνω από τη Γαλλία. Ο τομέας των υπηρεσιών αντιπροσωπεύει το 59% του εθνικού προϊόντος, η βιομηχανία το 22%, ο δημόσιος τομέας το 12%, η γεωργία το 4% και η μεταλλουργία το 3%. Η οικονομία και οι επιχειρήσεις έχουν διεθνοποιηθεί σε μεγάλο βαθμό και περισσότερο από 50% του Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος εξάγεται.

Ο λιμένας του Ρότερνταμ, που εδώ και 30 χρόνια κατέχει τη θέση του μεγαλύτερου εμπορικού λιμανιού του κόσμου, είναι ένα κεντρικό σημείο διανομής για όλη την ευρωπαϊκή ενδοχώρα, ενώ ο αερολιμένας Schiphol του Άμστερνταμ είναι το τέταρτο σε μέγεθος αεροδρόμιο της Ευρώπης. Οι ολλανδικές επιχειρήσεις μεταφορών είναι υπεύθυνες για το 40% των υδάτινων μεταφορών στην Ευρωπαϊκή Ένωση και για το 25% των χερσαίων. Παράλληλα, πολλές πολυεθνικές επιχειρήσεις, όπως η Philips, η Akzo Nobel, η Shell και η Unilever, έχουν τις ρίζες τους στις Κάτω Χώρες.

2.2 ΤΟ ΜΟΝΤΕΛΟ ΤΗΣ ΟΛΛΑΝΔΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

2.2.1. Βασικά Χαρακτηριστικά του Ολλανδικού Μοντέλου

Η Ολλανδία αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα παραδείγματα στο πεδίο των οικονομικών επιτευγμάτων τα τελευταία 15 χρόνια και ιδιαίτερα στο τομέα της δημιουργίας απασχόλησης. Για πολλούς αποτελεί ένα νέο οικονομικό μοντέλο το οποίο ενσωματώνει την αποτελεσματικότητα και τη δικαιοσύνη και ένα παράδειγμα το οποίο δίνει περιεχόμενο και ουσία στην πολλά υποσχόμενη αλλά συχνά αόριστη ρητορική του λεγόμενου «τρίτου δρόμου». Το Ολλανδικό Μοντέλο έχει δεχθεί θετικά σχόλια από κεντρικούς τραπεζίτες, σοσιαλδημοκράτες πρωθυπουργούς και καγκελάριους, Χριστιανοδημοκράτες πολιτικούς, ενώ παράλληλα επιμέρους πτυχές του έχουν σημαντικότερες αναλογίες με προτάσεις και συνθήματα από Οικολογικές και Φεμινιστικές οργανώσεις της Αριστεράς. Ωστόσο, δεν λείπουν και οι κριτικές από τους χώρους είτε των κοινωνικά συντηρητικών, είτε της αριστεράς αλλά ακόμη, και από μη κυβερνητικές οργανώσεις και θεσμούς όπως είναι η εκκλησία.

Στις αρχές της δεκαετίας του 1980 η Ολλανδία αντιμετώπιζε μια δεινή οικονομική κατάσταση με 12% ανεργία, ένα δημοσιονομικό έλλειμμα ίσο με το 10% του ΑΕΠ, αυξανόμενο κόστος εργασίας ενώ μεταξύ 1981-83 χάθηκε το 6% από το σύνολο των θέσεων εργασίας. Η χώρα είχε εισέλθει σε ένα φαύλο κύκλο όπου η έκρηξη της ανεργίας οδηγούσε σε αυξανόμενες απαιτήσεις για κοινωνικές δαπάνες, συνεπώς σε αύξηση των φόρων, απαιτήσεις για διατήρηση της αξίας των εισοδημάτων μετά τους φόρους μέσω υψηλότερων μισθών, περισσότερες απολύσεις από τις επιχειρήσεις και συνεπώς περισσότερους ανέργους κ.ο.κ..

Μέχρι τα μέσα της δεκαετίας του 1990, στα 5 εκατομμύρια. θέσεων εργασίας που υπήρχαν το 1985 είχαν προστεθεί 1 εκατομμύρια νέες θέσεις. Το ποσοστό απασχόλησης από 52% το 1985 αυξήθηκε στο 64% σε 10 χρόνια. Ο ετήσιος ρυθμός αύξησης της απασχόλησης τη δεκαετία αυτή έφθασε το 1,8%, υψηλότερο από το αντίστοιχο 1,5% των ΗΠΑ και σχεδόν πενταπλάσιο από το 0,4% της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η ανεργία, παρά την ταχεία αύξηση του εργατικού δυναμικού λόγω της δραματικής αύξησης της συμμετοχής των γυναικών, μειώθηκε στο 3,5% στα μέσα του 1999, 1 ολόκληρη ποσοστιαία μονάδα χαμηλότερα από τις ΗΠΑ. Σημειώνεται ότι τα ¾ της αύξησης της θέσεων εργασίας οφείλεται σε θέσεις μερικής απασχόλησης και άλλες ευέλικτες μορφές.

Οι περισσότεροι παρατηρητές συμφωνούν ότι ο κεντρικά σημαντικός παράγοντας επιτυχίας του Ολλανδικού θαύματος είναι η συμφωνία στρατηγικής «jobs before wages strategy» κατά την οποία τα συνδικάτα αποδέχθηκαν τη συγκράτηση μισθών με αντάλλαγμα την αύξηση της απασχόλησης. Σημεία κλειδιά της στρατηγικής αυτής θεωρούνται ότι είναι η μείωση του φορολογικού βάρους και η συνεπής συγκράτηση των μισθών, οι ενεργητικές

πολιτικές απασχόλησης και η αναμόρφωση του συστήματος κοινωνικής προστασίας (με το 2ο υψηλότερο επίπεδο δημόσιας δαπάνης στον ΟΟΣΑ για πολιτικές αγοράς εργασίας) , η αναμόρφωση των ωραρίων λειτουργίας στον τομέα του εμπορίου, η επέκταση της χρήσης προσωρινών μορφών απασχόλησης και η αντιμονοπωλιακές πολιτικές. Προσθέτουμε ότι οι ρυθμίσεις σχετικά με το χρόνο εργασίας αποτελούν, κατά την εκτίμησή μου, ένα εξαιρετικά σημαντικό παράγοντα. Η μείωση του χρόνου εργασίας στην Ολλανδία οφείλεται τόσο στην μείωση του συμβατικού χρόνου πλήρους απασχόλησης όσο και στην σημαντικότερη αύξηση της μερικής απασχόλησης. Ο συμβατικός ετήσιος χρόνος πλήρους απασχόλησης από 1865 ώρες το 1980 μειώθηκε σε 1740 ώρες το 1993 (7%) ενώ οι μέσες ετήσιες ώρες εργασίας μειώθηκαν κατά 12% μεταξύ του 1982 και 1996. Παράλληλα το μερίδιο της μερικής απασχόλησης από 21% το 1983 αυξήθηκε στο 37% το 1996, υπερδιπλάσιο μέγεθος σε σχέση με το μέσο όρο τόσο του ΟΟΣΑ όσο και της Ευρωπαϊκής Ένωσης(OECD, Economic Outlook και Employment Outlook, Διάφορα. Τεύχη).

2.2.2 Οι Θεμελιώδεις Συνιστώσες του Ολλανδικού Μοντέλου

A. Η Ευστάθεια της Συγκράτησης των Μισθών

Η συγκράτηση του μισθολογικού κόστους είναι ένα από τα κεντρικά σημεία της Ολλανδικής οικονομικής στρατηγικής τα τελευταία χρόνια. Η διαδικασία αυτή μπορεί να χαρακτηριστεί σαν μια έκφραση αλληλεγγύης με την έννοια ότι οι ήδη εργαζόμενοι παραιτούνται από μισθολογικές αυξήσεις με σκοπό τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας. Μπορεί επίσης να θεωρηθεί ότι αντανακλά μια νέα οικολογική αντίληψη και επιλογή από τη πλευρά των εργαζομένων οι οποίοι προτιμούν να απολαμβάνουν το μερίδιό τους από την αύξηση της παραγωγικότητας με τη μορφή λιγότερου χρόνου εργασίας παρά με τη μορφή εισοδήματος και κατανάλωσης. Η προϋπόθεση, ωστόσο, στην οποία στηρίχτηκε η διαδικασία συγκράτησης των μισθών στην Ολλανδική περίπτωση ήταν, ήδη από την εποχή της Συνθήκης του Wassenaar το 1982, η σαφής αποδοχή από τη μεριά των συνδικάτων για την αναγκαιότητα αύξησης και ενίσχυσης της κερδοφορίας των επιχειρήσεων. Ωστόσο παραμένουν τα ερωτήματα σχετικά τόσο με την ανισότητα της διανομής του συνολικού προϊόντος αλλά ιδιαίτερα με τις επιπτώσεις που ενέχονται στους μισθούς των εργαζομένων των άλλων χωρών.

Όσον αφορά το πρώτο θέμα, τη περίοδο 1980-89, σύμφωνα με τον ΟΟΣΑ, η αύξηση της ωριαίας παραγωγικότητας της εργασίας αυξήθηκε κατά 2,4%, η χρηματική αποζημίωση ανά εργαζόμενο παρέμεινε σταθερή, και ο χρόνος εργασίας μειώθηκε με μέσο ρυθμό 1% ανά έτος. Το αποτέλεσμα ήταν μια μέση ετήσια μείωση της τάξης του 1,3% στο λόγο της αποζημίωσης ανά εργαζόμενο σχετικά με το ΑΕΠ, σχεδόν τριπλάσιο από το αντίστοιχο 0,5%

για 11 μείζονες βιομηχανικές χώρες του ΟΟΣΑ. Τη περίοδο 1990-96 η παραγωγικότητα της εργασίας αυξανόταν με μέσο ετήσιο ρυθμό 1,5%, η αποζημίωση ανά εργαζόμενο κατά 0,4%, οι ετήσιες ώρες εργασίας μειώθηκαν κατά 0,7% με αποτέλεσμα μια μέση ετήσια μείωση κατά 0,4% στο λόγο της αποζημίωσης ανά εργαζόμενο σχετικά με το ΑΕΠ έναντι 0,5% για τις 11 μείζονες βιομηχανικές χώρες του ΟΟΣΑ. Το αποτέλεσμα ήταν μια σημαντική μεταφορά εθνικού εισοδήματος από την εργασία στο κεφάλαιο με το μερίδιο της εργασίας να μειώνεται από 93% το 1983 σε 83% το 1997, επίπεδο το οποίο παραμένει ωστόσο από τα υψηλότερα στην Ευρώπη.

Το πιο σημαντικό, κατά την εκτίμησή μου θέμα, σχετικά με την συγκράτηση των μισθών στην Ολλανδική περίπτωση, αφορά τις επιπτώσεις της διαδικασίας αυτής στους εργαζόμενους των άλλων ευρωπαϊκών χωρών. Αυτό το σημαντικότερο «όπλο» στα πλαίσια του διεθνούς ανταγωνισμού κατευθύνεται άμεσα έναντι χωρών όπως η Γερμανία, το Βέλγιο και η Γαλλία. Το συνδυασμένο όφελος από τη συγκράτηση του μισθολογικού κόστους και τη μείωση του χρόνου εργασίας ήταν σημαντικά μεγαλύτερο για τους εργαζόμενους των χωρών αυτών σε σχέση με την Ολλανδία, με αποτέλεσμα ένα τμήμα της επιτυχίας του Ολλανδικού Μοντέλου να οφείλεται στην «εξαγωγή της ανεργίας» στις χώρες αυτές μέσω της συγκράτησης του κόστους εργασίας ανά μονάδα προϊόντος σε χαμηλά επίπεδα. Καθώς η κατανόηση της διαδικασίας αυτής γίνεται ολοένα και πιο σαφής, υπάρχει σημαντικός κίνδυνος να εισέλθουμε σε ένα φαύλο κύκλο ανταγωνισμού με αντίστοιχες στρατηγικές από τις άλλες χώρες. Στο πλαίσιο αυτό θα πρέπει να θεωρηθεί εξαιρετικής σημασίας η Διακήρυξη του Dooyn, όπου το Σεπτέμβριο του 1998 συνδικάτα από το Βέλγιο, τη Γερμανία, το Λουξεμβούργο και την Ολλανδία συμφώνησαν για μια “ανταγωνιστικά ουδέτερη” στρατηγική συλλογικών διαπραγματεύσεων που δεν θα υπερβαίνει το άθροισμα της αύξησης των τιμών και της παραγωγικότητας της εργασίας(OECD, Economic Outlook και Employment Outlook, Διάφορα. Τεύχη).

B. Το Δικαίωμα στην Εξατομικευμένη Επιλογή του Χρόνου Εργασίας

Συνοπτικά, η πρόσφατη ιστορία της μείωσης του εργασιμου χρόνου στην Ολλανδία αρχίζει με τη Συμφωνία του Wassenaar το 1982, μεταξύ εργαζομένων και εργοδοτών, όπου τα συνδικάτα στο πλαίσιο της αυξανόμενης ανεργίας και της εξασθενημένης διαπραγματευτικής τους θέσης δέχθηκαν την άρση της τιμαριθμοποίησης των μισθών με στόχο την ενίσχυση της κερδοφορίας των ολλανδικών επιχειρήσεων. Παράλληλα άρχισαν διαπραγματεύσεις για την μείωση του εβδομαδιαίου χρόνου εργασίας. Μέχρι το 1986 είχε επιτευχθεί μια μείωση της εργάσιμης εβδομάδας στις 38 ώρες, μια μείωση 5% που συχνά λαμβανόταν ως μια επιπλέον ελεύθερη μέρα (ρεπό), χωρίς μείωση των ονομαστικών μισθών αλλά λόγω του πληθωρισμού οι πραγματικοί μισθοί μειώθηκαν κατά 9% επιφέροντας μια σημαντική αύξηση στη κερδοφορία των επιχειρήσεων, στην αναγκαιότητα της οποίας είχαν συμφωνήσει τα συνδικάτα. Τα επόμενο στάδιο αρχίζει το 1993 όπου οι εργοδότες αποδέχθηκαν μια εκ νέου μείωση του χρόνου εργασίας αυτή τη φορά με αντάλλαγμα τη μεγαλύτερη ευελιξία στην διευθέτηση του χρόνου εργασίας και της οργάνωσης της εργασίας. Μέχρι τα 1996 σχεδόν το 50% του εργατικού δυναμικού είχε μετατοπισθεί σε μια εβδομάδα 36 ωρών.

Ωστόσο ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα εξέλιξη αποτέλεσε η σημαντική αύξηση των εξατομικευμένων μορφών μείωσης του εργασιμου χρόνου - όπου οι συλλογικές συμφωνίες δεν μπορούν να ενσωματώσουν όλη τη κλίμακα των ατομικών προτιμήσεων - κυρίως με τη μορφή της μερικής απασχόλησης και τη πρόσφατη περίοδο, οι πρωτοβουλίες για επαγγελματικά διαλείμματα για λόγους καριέρας, εκπαίδευσης και οικογενειακής φροντίδας. Μια παράλληλη και εξαιρετικά σημαντική, κατά την εκτίμησή μου, πρωτοβουλία αφορά την εγγύηση του δικαιώματος σε όλους τους εργαζόμενους να επιλέγουν τη μείωση του χρόνου εργασίας τους με αναλογική μείωση των αποδοχών τους, επιδίδοντας ταυτόχρονα το δικαίωμα στους μερικά απασχολούμενους να επεκτείνουν τον εργασιμο χρόνο τους. Τέλος, στο ίδιο πλαίσιο εντάσσεται και η δυνατότητα «συνδυασμού» του εργασιμου χρόνου σε οικογενειακό επίπεδο που επιτρέπει στους δυο συζύγους με μικρά παιδιά να εργάζονται περίπου το 75% του κανονικού χρόνου εργασίας τους, επιτρέποντας την εξοικονόμηση χρόνου και κόστους για την οικογενειακή φροντίδα. Σημειώνεται ότι το «Δικαίωμα στη Μερική Απασχόληση» ήταν μια πρόταση του κόμματος της Οικολογικής Αριστεράς, η οποία υποστηρίχθηκε σημαντικά από τις ισχυρές φεμινιστικές αρχές του.

Στα πλαίσια του Ολλανδικού Μοντέλου, η μερική απασχόληση όχι μόνο δεν φαίνεται να αποτελεί μια μορφή ευελιξίας αρνητική για τον εργαζόμενο αλλά αντίθετα αποτελεί μια θετική εξέλιξη που αντανακλά μια πραγματική αύξηση της οικονομικής ελευθερίας των εργαζομένων. Πρέπει να σημειωθεί ωστόσο ότι αφενός μεν υπάρχουν τεράστιες διαφορές στην έννοια της μερικής απασχόλησης μεταξύ Ολλανδίας (και Ευρώπης συνολικά) και Β. Αμερικής και κυρίως η μερική απασχόληση προστατεύεται στην Ολλανδία έναντι διακρίσεων

σε σχέση με την πλήρη απασχόληση όσον αφορά τις αμοιβές, τις κοινωνικές παροχές, και τα γενικότερα εργασιακά δικαιώματα. Πιστεύω ότι η Ολλανδική εμπειρία υποδηλώνει ότι η άκριτη άρνηση της μερικής απασχόλησης είναι μια λανθασμένη προσέγγιση. Αξίζει να σημειώσουμε ότι οι χώρες με τα υψηλότερα επίπεδα μερικής απασχόλησης μετά την Ολλανδία (36,5%) δεν είναι οι ΗΠΑ (18,3%) ή τον Ην.Βασίλειο (22,2%) αλλά σοσιαλδημοκρατικές χώρες όπως η Ισλανδία (27,9%), η Νορβηγία (26,6%), η Σουηδία (23,6%) και η Δανία (21,5%). Μέσω ενός πλαισίου ισχυρής προστασίας της μερικής απασχόλησης αλλά και άλλων ευέλικτων μορφών και το δικαίωμα στην επιλογή του εργασίου χρόνου, η Ολλανδία αναδεικνύει μια από τις δυνατότητες για τη δημιουργία ενός προοδευτικού πλαισίου για την μερική απασχόληση.

Δεν θα υποστηρίζα ότι το Ολλανδικό Μοντέλο είναι ένας παράδεισος των εργαζομένων. Φαινόμενα όπως η μακροχρόνια ανεργία, εξαιρετικά υψηλά επίπεδα ατόμων εξαρτημένων από επιδόματα ανικανότητας και ασθένειας, πολύ χαμηλά επίπεδα συμμετοχής στις μεγαλύτερες ηλικίες και υψηλές συγκεντρώσεις της ανεργίας μεταξύ των ανειδίκευτων και των μειονοτήτων εξακολουθούν να υφίσταται. Οι πρόσφατες μειώσεις σε επιμέρους προγράμματα κοινωνικής προστασίας και στα επιδόματα ανεργίας, αν και μετριοπαθείς σε σχέση με τα διεθνή standards, προκαλούν τις ανάλογες αντιδράσεις.. Ωστόσο, υπάρχει ένας μεγάλος βαθμός κοινωνικής αλληλεγγύης. και μια προοδευτική ρύθμιση της οικονομίας. Τα εργατικά συνδικάτα έκαναν παραχωρήσεις αλλά δεν υπέστησαν τις συστηματικές επιθέσεις σε όλα τα επίπεδα όπως στις ΗΠΑ, το Ην.Βασ. και τον Καναδά και συνεχίζουν να επιτελούν ένα σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση της πολιτικής και του πλαισίου ρυθμίσεων. Η συμμετοχή στα συνδικάτα είναι σε άνοδο (στο 29% του εργατικού δυναμικού), ο απόλυτος αριθμός συνδικαλισμένων εργαζομένων αυξήθηκε κατά 30% μεταξύ του 1988 και του 1998 και το ποσοστό των εργαζομένων του ιδιωτικού τομέα που καλύπτεται από συλλογικές συμφωνίες φτάνει το 79%. Το κράτος πρόνοιας παραμένει σχετικά γενναιόδωρο και η Ολλανδία συνεχίζει να έχει ένα από τα χαμηλότερα επίπεδα φτώχειας στο κόσμο(OECD, Economic Outlook και Employment Outlook, Διάφορα. Τεύχη).

2.3 ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΟΙ ΤΟΜΕΙΣ ΤΗΣ ΟΛΛΑΝΔΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Στην ολλανδική οικονομία πρωταγωνιστικό ρόλο κατέχουν οι εξής τομείς :

Γεωργία – Κτηνοτροφία .Η Ολλανδία είναι χώρα από παράδοση γεωργική . Η γεωργία έχει φτάσει σε υψηλότατο τεχνικό επίπεδο , ευθυγραμμισμένη απόλυτα με τη βιομηχανική και εμπορική δραστηριότητα . Η κτηνοτροφία επίσης χάρη σε επιτυχείς διασταυρώσεις και στη βελτίωση των φύλων , αποτελεί σήμερα μια από τις σημαντικότερες και αποδοτικότερες πλουτοπαραγωγικές πηγές . Χαρακτηριστικά αναφέρουμε ότι η Ολλανδία κατέχει την τρίτη

θέση σε εξαγωγή αγροτικών προϊόντων παρόλη τη περιορισμένη αγροτική της έκταση . Ο μεγαλύτερος όγκος των εξαγωγών αποτελείται από φυτά , γαλακτοκομικά προϊόντα καθώς και λουλούδια των οποίων καλύπτει το 60% του παγκόσμιου εμπορίου .

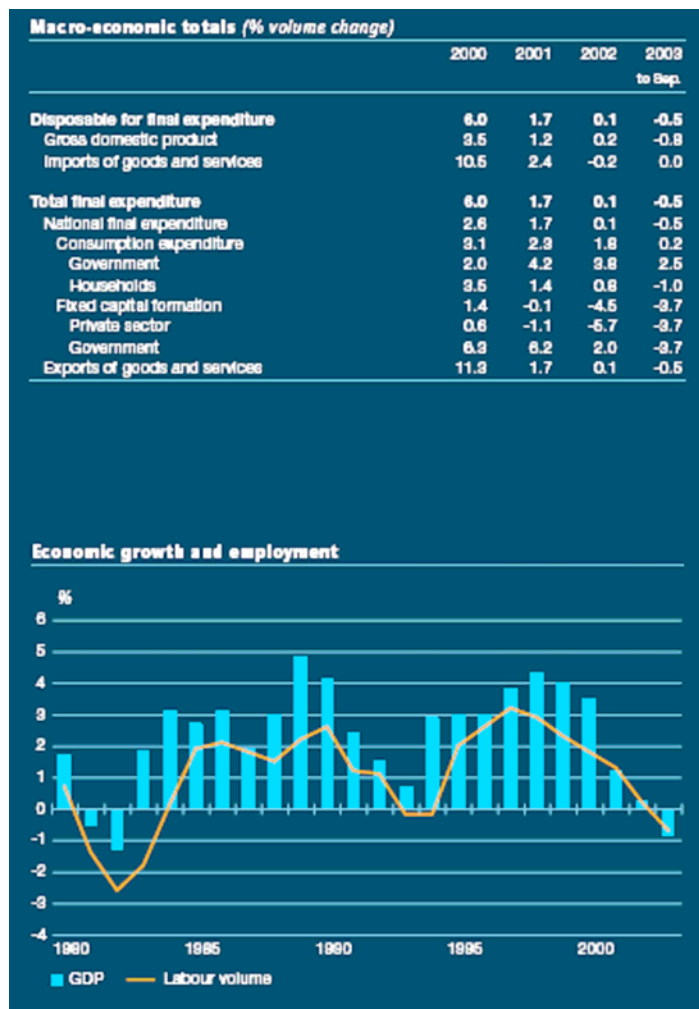
- Τα πράγματα όμως όσον αφορά τους παραγωγούς είναι λίγο περίεργα καθώς ο κύριος όγκος της παραγωγής(πάνω από 90 τοις εκατό) οφείλεται σε μια ομάδα μεγάλων γεωργικών εκμεταλλεύσεων. Ο αριθμός ανθρώπων που έχουν ως βασική πηγή εισοδήματος την γεωργία μειώνεται γρήγορα στις Κάτω Χώρες. Από το 1995 ένας μεγάλος αριθμός επιχειρήσεων σε αυτόν τον τομέα έχει πάψει τη δραστηριότητα. Σχεδόν 86 χιλιάδες αγροκτήματα παραμένουν ενεργά σήμερα, εκμεταλλεζόμενα πάνω από 2 εκατομμύρια εκτάρια εδάφους. Αυτά αποτελούν το 57 τοις εκατό του εδάφους της χώρας. Πάνω από 40 τοις εκατό των ολλανδικών αγροκτημάτων είναι πάρα πολύ μικρά για να παραγάγουν αρκετά χρήματα ώστε να μπορέσουν να επιβιώσουν. Αυτές οι μικροεπιχειρήσεις παρ' όλα αυτά καταφέρνουν να επιβιώνουν χάρη σε διάφορες ρυθμίσεις του κράτους. Αυτή η ουσιαστικά μικρή ομάδα επιχειρήσεων αποτελεί μόνο το 8 τοις εκατό της παραγωγής του γεωργικού τομέα. Αντιθέτως, η μικρή ομάδα μεγάλων γεωργικών εκμεταλλεύσεων αποτελεί τη μερίδα του λέοντος της συνολικής γεωργικής παραγωγής. (The year in figures 2003 Υπουργείο Οικονομικών Ολλανδίας)

Πίνακας 2.3.1. Στοιχεία της ολλανδικής γεωργίας. (πηγή:Υπουργείο Οικονομικών της Ολλανδίας)

Agriculture					
	unit	1995	2001	2002	2003
Businesses	1 000	113	93	90	88
Arable		15	13	13	13
Horticulture		22	17	17	16
Livestock		56	48	44	43
Intensive livestock		10	9	7	6
Mixed farms		12	9	9	8
Share in production					
Arable	%	8.9	9.3	9.3	9.2
Horticulture		31.7	35.7	36.3	39.5
Livestock		40.2	38.9	36.2	36.4
Intensive livestock		9.5	10.1	9.8	7.4
Mixed farms		8.8	7.9	8.5	7.5
Agricultural land	mn ha	1.97	1.93	1.95	1.93
Agricultural labour force	1 000	276	261	258	250

• **Εμπόριο – Μεταφορές** . Κατά το πέρασμα των αιώνων τίποτα δεν χάθηκε από τη φήμη της Ολλανδίας ως εμπορικού έθνους .Ακόμη και σήμερα , τα αποτελέσματα του διεθνούς εμπορίου μετέχουν πάνω από 50% στο Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν , ενώ το εμπορικό ισοζύγιο σχεδόν παραδοσιακά παρουσιάζει πλεόνασμα , γεγονός που αποδεικνύεται από το θετικό ισοζύγιο πληρωμών .Τα πλεονάσματα προέρχονται κυρίως από κέρδη στην ευρωπαϊκή αγορά – περίπου το 80% των πωλήσεων πραγματοποιούνται μέσα στα ευρωπαϊκά σύνορα .Όμως και η Ασία , η Αμερική και η Αφρική είναι εδώ και αιώνες γνωστές αγορές για τα ολλανδικά προϊόντα . Επιπλέον η Ολλανδία , λόγω της γεωγραφικής της θέσης και χάρη στις εξαιρετικές διευκολύνσεις στις μεταφορές θεωρείται ως ιδανική έδρα για πολλές επιχειρήσεις από άλλες χώρες (και εκτός Ευρώπης). Την τρέχουσα περίοδο ο τομέας των εξαγωγών και των επενδύσεων παρουσιάζει μια μικρή κάμψη. Ο όγκος των εξαγωγών μειώθηκε κατά 0,5 τοις εκατό στους πρώτους εννέα μήνες του 2003. Οι ολλανδικοί εξαγωγείς είναι αναγκασμένοι να αντιμετωπίσουν τα αποτελέσματα μιας πιο αδύνατης παγκόσμιας οικονομίας. Επιπλέον η άνοδος του ευρώ ενάντια του δολαρίου έχει κάνει τα ολλανδικά προϊόντα ακριβότερα και έτσι λιγότερο ελκυστικά για τους ξένους αγοραστές. Η δαπάνη κατασκευής των προϊόντων παρουσιάζει αυξητική τάση. Ο σχηματισμός των πάγιων κεφαλαίων μειώθηκε κατά 3,7 τοις εκατό το 2003. Το κοινό και ο ιδιωτικός τομέας επένδυσαν λιγότερο σε μηχανήματα, εξοπλισμό μεταφορών, κτήρια και υποδομή. Ο κύριος λόγος για αυτά τα προσεκτικά έξοδα ήταν τα χαμηλά ποσοστά αξιοποίησης της παραγωγικής ικανότητας και η μειωμένη εμπιστοσύνη μεταξύ των παραγωγών των αγαθών. Παρ' ότι λοιπόν τα επιτόκια είναι χαμηλά, γεγονός το οποίο αποτελεί πλεονέκτημα για τη χρηματοδότηση νέων επενδύσεων, η μικρή αυτή κάμψη του τομέα των εξαγωγών και των επενδύσεων έχει υποχρεώσει τις ιδιωτικές επιχειρήσεις να κρατούν μια στάση αναμονής ελαττώνοντας τις δαπάνες και αναθεωρώντας την οικονομική τους πολιτική αναβάλλοντας προσωρινά τις νέες επενδύσεις.(The year in figures 2003 Υπουργείο Οικονομικών Ολλανδίας)

♦ Πίνακας 2.3.2. Μακροοικονομικά σύνολα ολλανδικής οικονομίας.(πηγή:Υπουργείο Οικονομικών της Ολλανδίας)

♦ **Τράπεζες – Επιχειρήσεις** . Το διεθνές εμπόριο υποστηρίζεται από ένα ισχυρό οικονομικό τομέα :οι τράπεζες ABN – AMBRO , Rabobank και ING BANK συγκαταλέγονται στις 25 μεγαλύτερες τράπεζες του κόσμου . Κατά τα τελευταία 20 χρόνια , η παροχή υπηρεσιών έχει εξελιχθεί σε έναν από τους μεγαλύτερους οικονομικούς τομείς της Ολλανδίας .

♦ **Παραγωγή και διανομή φυσικού αερίου** . Χάρη στην εκμετάλλευση των τεράστιων αποθεμάτων φυσικού αερίου που βρέθηκαν στην επαρχία Groningen (από τα μεγαλύτερα κοιτάσματα του κόσμου) , η Ολλανδία είναι ο μεγαλύτερος παραγωγός φυσικού αερίου της Δυτικής Ευρώπης , αν και ο ορυκτός της πλούτος είναι κατά τ' άλλα περιορισμένος . Γι αυτό δίνεται μεγάλη σημασία στη βελτίωση και εκμετάλλευση τεχνολογίας . Το υπουργείο οικονομικών ασκεί μια ενεργητική πολιτική στο τομέα της τεχνολογίας με δυνατότητες επιδοτήσεων που είναι διαθέσιμες προς όλες τις επιχειρήσεις που έχουν έδρα την Ολλανδία .

♦ **Βιομηχανία** . Κυριότερες βιομηχανικές δραστηριότητες είναι η βιομηχανία ειδών διατροφής (ζάχαρη , βούτυρο , τυριά , σοκολάτα κ.α), η καπνοβιομηχανία , η παρασκευή κινίνης (το Άμστερνταμ είναι η μεγαλύτερη αγορά κινίνης στο κόσμο) , η κατεργασία διαμαντιών , η βιομηχανία ελαστικών, υφαντουργίας , βιομηχανία μεταλλομηχανουργίας , ναυτιλιακών ειδών, η ηλεκτροτεχνική βιομηχανία, η βιομηχανία χημικών προϊόντων και η ποτοποιία .

♦ **Τουρισμός** .Με βάση τα παραπάνω γίνεται εύκολα αντιληπτό ότι η τουριστική βιομηχανία δεν συγκαταλέγεται στους βασικούς παράγοντες της ολλανδικής οικονομίας .Όμως η Ολλανδική κυβέρνηση βλέποντας τα τεράστια οικονομικά οφέλη που μπορεί να προσφέρει η τουριστική βιομηχανία σε μια χώρα , πραγματοποιεί προσπάθεια αναβάθμισης του τουριστικού της προϊόντος. Η προσπάθεια αυτή έχει ξεκινήσει την τελευταία δεκαετία και συνεχίζεται ακόμη μέχρι και σήμερα και έχει ως αποτέλεσμα τα έσοδα από την τουριστική βιομηχανία να αγγίζουν το 2000 τα 25,865 εκατομμύρια ευρώ (2,5% του Α.Ε.Π.) .

2.4 ΘΕΣΗ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥΣ.

Η εξωτερική πολιτική της Ολλανδίας διαδραματίζεται σε μεγάλο βαθμό στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.), της δυτικοευρωπαϊκής ένωσης (W.E.U.) , του Οργανισμού Βορειοατλαντικού Συμφώνου (N.A.T.O.) και των Ηνωμένων Εθνών (U.N.). Κύριος στόχος της πολιτικής γραμμής της χώρας , που περιλαμβάνει σαν αναπόσπαστο μέρος την οικονομική βοήθεια προς τις αναπτυσσόμενες χώρες , είναι η προώθηση της ειρήνης , της ελευθερίας και της ευημερίας στον κόσμο .Σε διμερή πλαίσια , η εξωτερική πολιτική απευθύνεται στις γείτονες χώρες (Βέλγιο , Λουξεμβούργο , Γερμανία ,Γαλλία , Ηνωμένο Βασίλειο και Σκανδιναβικές χώρες) ενώ για τη σταθερότητα και την ασφάλεια του κόσμου η υπερατλαντική σχέση θεωρείται σημαντική .

Η Ολλανδία , που ανέκαθεν έχει διεθνή προσανατολισμό , είναι ιδρυτικό μέλος όλων των παραπάνω οργανισμών , καθώς και του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (Δ.Ν.Τ.) και της Παγκόσμιας Τράπεζας (I.B.R.D.) .Η ευρωπαϊκή ενοποίηση , ιδίως στον

οικονομικό τομέα , θεωρείται από την Ολλανδία ως βασική προϋπόθεση για την ευημερία και για την δημιουργία ενός σταθερού περιβάλλοντος .

Με δαπάνη για βοήθεια προς τις αναπτυσσόμενες χώρες που φτάνει το 0,8% του Ακαθαρίστου Εθνικού Προϊόντος , η Ολλανδία είναι μια από τις λίγες χώρες που ικανοποιούν το διεθνώς συμφωνημένο όριο .Κεντρικός στόχος της πολιτικής είναι η δια βίου ανάπτυξη .Για τον σκοπό αυτό η Ολλανδία συνεργάζεται για την οικονομική αυτονόμηση των αναπτυσσομένων χωρών και για την καταπολέμηση της φτώχειας , με κεντρικό άξονα την ενίσχυση των κοινωνικών , οικονομικών και πολιτικών ελευθεριών του ανθρώπου .

Η Ολλανδία δίνει μεγάλη σημασία στην προώθηση της διεθνούς έννομης τάξης μέσω των Ηνωμένων Εθνών και στην περαιτέρω ανάπτυξη του διεθνούς δικαίου .

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΟΙ

ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΙ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΙ – ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ

ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ - ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

3.1. ΓΕΝΙΚΑ

Η Ολλανδία ασκεί μεγάλη έλξη στους τουρίστες που κάθε χρόνο επισκέπτονται τη χώρα κατά εκατομμύρια .Οι τουλίπες , οι μύλοι , τα ιστορικά κέντρα των πόλεων και οι γοητευτικές ακτές καθιστούν τον τουρισμό έναν από τους πιο γοργά αναπτυσσόμενους τομείς της ολλανδικής οικονομίας .Η εξαιρετική υποδομή της χώρας επιτρέπει στους επισκέπτες να γνωρίσουν σε σύντομο χρόνο όλα όσα κάνουν την Ολλανδία θελκτική .Όπως για παράδειγμα τους απέραντους αγρούς στις επαρχίες της Βόρειας και Νότιας Ολλανδίας με τις χιλιάδες ποικιλίες λουλουδιών στις οποίες περιλαμβάνεται η περίφημη τουλίπα , το κατ' εξοχήν σύμβολο της Χώρας των Λουλουδιών .Τα πολλά ποτάμια , τα κανάλια , τα πολντερς , τα αναχώματα , οι γέφυρες και οι νερόμυλοι έδωσαν στην Ολλανδία την επωνυμία Χώρα του Νερού .Εκτός από την απέραντη Δυτική Ακτή με τα πολλά ιστορικά χωριά και εθνικά πάρκα ακόμα υπάρχει στην ενδοχώρα πληθώρα εγκαταστάσεων για κάθε τύπο αθλήματος σε νερό ή και για άλλου είδους διακοπές με έντονη δραστηριότητα .

3.2 ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΙ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΙ

3.2.1. ΑΜΣΤΕΡΝΤΑΜ

Το Άμστερνταμ αποτελεί το δημοφιλέστερο τουριστικό προορισμό της Ολλανδίας . Οι επισκέπτες φτάνουν τα 2,5 εκατομμύρια άτομα ετησίως, αριθμός που παραμένει σταθερός καθ όλη τη διάρκεια του χρόνου , ακόμη και στην υγρή χειμερινή περίοδο .Η πρωτεύουσα της Ολλανδίας , παρ όλο που αποπνέει μια κοσμοπολίτικη ατμόσφαιρα , είναι πυκνά οικοδομημένη .Μπορείτε να φτάσετε παντού με τα πόδια , στο Γιορνταν με τα γεμάτα ζωή καφενεία , στην περιοχή των μουσείων με τα αναρίθμητα αριστουργήματα ή στο Λειντσε Πλειν όπου η νυχτερινή ζωή σταματά μόνο με την ανατολή του ηλίου .

Περίπου 7000 κτήρια της πόλης χρονολογούνται από το 18 και 19 αιώνα. Εκτός από κατοικίες , τα περισσότερα απ αυτά στεγάζουν σήμερα γκαλερί , ξενοδοχεία , αρχιτεκτονικά γραφεία , εργαστήρια χάραξης διαμαντιών και μουσεία . Τα μέρη που δέχονται τις περισσότερες επισκέψεις των ξένων είναι ο ζωολογικός κήπος Artis , με τα 3100 ζώα του , το σπίτι της Άννας Φρανκ και τα μεγάλα μουσεία με πίνακες περίφημων ζωγράφων όπως το Rijksmuseum , το Stedelijkmuseum , το σπίτι του Ρέμπραντ και το μουσείο του Βαν Γκογκ που εγκαινιάστηκε το 1973 και δέχεται 60.000 επισκέπτες ετησίως .Γενικά το Άμστερνταμ είναι σημαντικότερο πολιτιστικό

κέντρο με δημοτικό πανεπιστήμιο , Βασιλική Ακαδημία Επιστήμων και πλήθος άλλα πνευματικά ιδρύματα εθνικού και διεθνούς ενδιαφέροντος .

Την υψηλότερη όμως θέση στις προτιμήσεις των επισκεπτών κατέχουν οι μικρές κρουαζιέρες στα κανάλια της πόλης τα οποία φτάνουν τα 165 .Είναι πραγματικά αξιοθαύμαστο το δίκτυο των καναλιών το οποίο , παρόμοιο με ιστό αράχνης , εξαπλώνεται παντού .

Σημαντικό ωστόσο στοιχείο για τον τουρισμό της πόλης παίζει και το εμπόριο .Στο Άμστερνταμ οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να επιλέξουν ανάμεσα στα 10.000 καταστήματα και να βρουν σπάνια κοσμήματα , βιβλία , χάρτες , μουσικά όργανα και πλειάδα άλλων αντικών με μεγάλη αξία στην τέχνη και την παλαιότητα τους .Τέλος αξιοσημείωτο γεγονός αποτελεί το ότι το 44 % των κατοίκων είναι τρίγλωσσοι πράγμα που διευκολύνει τις εμπορικές αλλά και τουριστικές δραστηριότητες τους.

3.2.2. ΧΑΓΗ

Η Χάγη είναι πρωτεύουσα της επαρχίας της Νότιας Ολλανδίας , έδρα της κυβέρνησης και της αυλής και de facto πρωτεύουσα της χώρας αν και συνταγματική πρωτεύουσα είναι το Άμστερνταμ .Η ανάπτυξη της πόλης είχε ανέκαθεν συνδεθεί με τη λειτουργία της ως έδρα της κυβέρνησης και του κοινοβουλίου .Εκλέχτηκε πολλές φορές κέντρο διεθνών διαπραγματεύσεων πράγμα που τόνισε περισσότερο τον κοσμοπολίτικο της χαρακτήρα .Σήμερα είναι έδρα του Διεθνούς Δικαστηρίου και της Ακαδημίας του Διεθνούς Δικαίου.

Η Χάγη που έχει πολυάριθμα μεγαλοπρεπή πάρκα και κήπους είναι πολύ όμορφη και περιβάλλεται από συνοικίες που εκτείνονται μέχρι τη θάλασσα και έχει ενσωματώσει στα προάστια της την πιο γνωστή ολλανδική λουτρόπολη Σεβενινγκεν .Υπάρχουν πλούσια μουσεία και λαμπρά κτίρια όπως το ανάκτορο Μαουριτσιους που περιλαμβάνει το βασιλικό μουσείο ζωγραφικής που φιλοξενεί έργα του Ρέμπραντ και άλλων Ολλανδών και Φλαμανδών ζωγράφων ,το ιστορικό κέντρο Μπινενχοφ , την αίθουσα του θρόνου , το μέγαρο του κοινοβουλίου και το γοτθικό ναό του Γκροτεκερκ .

3.2.3 ΡΟΤΕΡΝΤΑΜ

Το Ρότερνταμ δεν αποτελεί κατεξοχήν τουριστικό προορισμό αλλά το γεγονός ότι είναι το σημαντικότερο εμπορικό και βιομηχανικό λιμάνι του κόσμου προσελκύει σημαντικό αριθμό επιχειρηματιών και εμπορικών αντιπροσώπων από όλο τον κόσμο .

3.2.4. ΟΥΤΡΕΧΤΗ-ΓΚΡΟΝΙΝΓΚΕΝ-ΒΟΡΕΙΟ ΜΠΡΑΜΠΑΝΤ-ΛΙΜΠΟΥΡΚ

Η Ουτρέχτη, το Γκρόνινγκεν, το Βόρειο Μπράμπαντ, το Λίμπουργκ είναι προορισμοί που παρουσιάζουν έντονο πολιτιστικό αλλά και φυσιολατρικό ενδιαφέρον συνδυάζοντας την πλούσια ιστορία τους με το φυσικό κάλλος. Περιέχουν πλήθος ιστορικών κτιρίων, μουσείων αλλά και απέραντες καταπράσινες εκτάσεις που είναι ιδανικές για τους λάτρεις της φύσης και εναλλακτικών μορφών τουρισμού.

3.2.5. ΧΡΥΣΟΣ ΚΥΚΛΟΣ

Χρυσός κύκλος ονομάζεται μια διαδρομή που κάνει τον γύρο των ακτών του Εισελμερ. Η περιοχή γύρω από την περίφημη αυτή λιμνοθάλασσα κρύβει πολλά μυστικά και περιλαμβάνει 18 περιοχές και πόλεις όπως το Άμστερνταμ, το Μάρκε, το Εγκχοϊζεν, το Αφσλοϊντεϊκ, το Σταβορεν, το Κάμπεν και το Μοϊντεν.

3.2.6. ΑΚΤΕΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΟΧΘΗΣ

Δεν μπορούμε να παραλείψουμε τις ακτές της δυτικής όχθης, οι οποίες βρέχονται από τη Βόρεια Θάλασσα, και φιλοξενούν ετησίως πλήθος τουριστών κυρίως από γειτονικές χώρες που δεν έχουν πρόσβαση σε θάλασσα.

3.3. ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

Στην Ολλανδία , ως χώρα με μεγάλη πολιτιστική κληρονομιά και έντονο εμπορικό ενδιαφέρον , πραγματοποιούνται πλήθος εκδηλώσεων .Ενδεικτικά παραθέτονται οι 10 κορυφαίες εκδηλώσεις που διοργανώνονται ετησίως :

- **Έκθεση van Gogh & Gauguin** .120 κορυφαία έργα του Βαν Κογκ και του Γκογκεν σαν δείχνουν την καταγωγή των δυο μεγάλων ζωγράφων , πως γνωρίστηκαν και εξελίχθηκαν ως καλλιτέχνες . (9/2- 2/6)
- **The European Fine Art Fair (TEFAF)** .Η σημαντικότερη στον κόσμο έκθεση του 17 αιώνα με Ολλανδούς και Φλαμανδούς ζωγράφους . (8-17/3)
- **National Museum Weekend** .Μία φορά το χρόνο τα μουσεία της Ολλανδίας προβάλλουν έναν μεγάλο αριθμό κρυμμένων θησαυρών. (20-21/4)
- **Keukenhof** .Ανοιξιάτικη έκθεση λουλουδιών .Εκατομμύρια τουλίπες , νάρκισσοι και υάκινθοι μέσα σε παρτέρια δημιουργούν μια αληθινή θάλασσα από λουλούδια .(21/3-20/5)
- **Kaasmarkt Alkmaar** .Έκθεση τυριού που πραγματοποιείται στη γραφική πόλη του Αλκμααρ . (6/4-7/9)
- **Jazzfestival Breda** .Ένα από τα μεγαλύτερα jazz φεστιβάλ όπου παράλληλα διοργανώνονται και μουσικές παρελάσεις στους δρόμους καθώς και παζάρια του είδους .(9-12/5)
- **North Sea Jazz Festival** .Live festival με διεθνή συμμετοχή καλλιτεχνών. (12-14/7)
- **Wereldhavendagen** . Παγκόσμιες ημέρες λιμανιού , που γιορτάζεται στο Ρότερνταμ . (6-8/9)
- **Bloemencorso Aalsmeer** . Τα στολισμένα με λουλούδια άρματα ταξιδεύουν από το Ααλσμεερ στο Άμστερνταμ, όπου στις 16.00 γίνεται η μεγάλη παρέλαση στη πλατεία DAM. (7/9)
- **Open Monumentendag – Η ημέρα των μνημείων** .Περίπου 3000 μνημεία , στα οποία φυσιολογικά η πρόσβαση είναι απαγορευμένη , ανοίγουν τις πόρτες τους .(7-8/9)
- **The Cannabis Cup** .Μοναδικό στο είδος πραγματοποιείται στο Άμστερνταμ.

3.4. ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

3.4.1 ΓΕΝΙΚΑ

Η Ολλανδία εξαιτίας της μορφολογίας της , της ευέλικτης της νομοθεσίας αλλά και της πλούσιας εμπορικής και πολιτιστικής δραστηριότητας της προσφέρεται για μια πλειάδα εναλλακτικών μορφών τουρισμού.

3.4.2. ΣΥΝΕΔΡΙΑΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Η Ολλανδία αποτελεί ένα σημαντικό διεθνή προορισμό όσων αφορά τον τομέα του συνεδριακού τουρισμού. «Ολλανδική Υπηρεσία Συνεδρίων» (NBC) ανακοίνωσε μια αύξηση της τάξης του 26,6% στον αριθμό των συνεδρίων που πραγματοποιήθηκαν στην Ολλανδία κατά το 1997 (686 συνέδρια – 912 ημέρες συνεδρίων) Από το 1989 ο αριθμός των διεθνών συνεδρίων αυξάνεται με ένα ρυθμό που αγγίζει το 9,7 % ενώ οι συνεδριακές μέρες με 7,4 % (πίνακας 3.4.2.1.) .

Πίνακας 3.4.2.1.: Διεθνή Συνέδρια 1989 - 1997

Ετος	Διεθνή συνέδρια	Συνεδριακές μέρες
1989	328	514,291
1995	509	1,841,788*
1996	542	788,645
1997	686	912,025

* Το σύνολο των συνεδρίων αυξήθηκε σημαντικά χάρη σε μια σειρά σημαντικών συνεδρίων που πραγματοποιήθηκαν στην Ουτρέχτη το 1995. Πηγή: «Ολλανδική Υπηρεσία Συνεδρίων» (NCB).

Το Άμστερνταμ είναι ο πιο δημοφιλής συνεδριακός προορισμός στην Ολλανδία όπως εύκολα φαίνεται από τον παρακάτω πίνακα (πίνακας 3.4.2.2.).

Πίνακας 3.4.2.2 : Κατάταξη ολλανδικών πόλεων ανάλογα με τον αριθμό συνεδρίων *,1996-97

Διεθνή Συνέδρια			Διεθνής Συνεδριακές Μέρες		
Πόλη	1996	1997	Πόλη	1996	1997
Amsterdam	152	175	Amsterdam	276,237	380,571
Noordwijk	84	146	The Hague	171,706	122,383
The Hague	68	88	Noordwijk	43,367	98,074
Rotterdam	41	49	Maastricht	65,528	79,194
Groningen	18	40	Rotterdam	76,737	77,563

Maastricht	34	36	Daifsen	23,496	25,618
Noorwijkerhout	30	30	Groningen	16,715	23,455
Enschede	16	25	Veldhoven	25,557	18,635
Daifsen	13	12	Noorwijkerhout	23,395	17,991
Wageningen	na	10	Enschede	n/a	12,760
Other	86	75	Other	65,907	55,781
Σύνολο	542	686	Σύνολο	788,645	912,025

* Ως Διεθνή Συνέδρια ορίζονται τα συνέδρια αυτά η διάρκεια των οποίων είναι περισσότερες από 2 ημέρες με ελάχιστο αριθμό 40 συνέδρων , το 1/3 των οποίων πρέπει να προέρχεται από χώρα διαφορετική από αυτή διεξαγωγής του συνεδρίου.

Πηγή: NCB.

Στη λίστα με τις 10 δημοφιλέστερες , για πραγματοποίηση συνεδρίων , χώρες και πόλεις (συντάσσεται από UIA) η Ολλανδία είναι στην έκτη θέση και το Άμστερνταμ στην δέκατη αντίστοιχα .Ερευνα που έγινε από την εταιρία Horvath Consulting, έδειξε ότι η Ολλανδία, και ειδικότερα το Άμστερνταμ, είναι δημοφιλής συνεδριακό προορισμός για τους εξής λόγους

- Έύκολη πρόσβαση στο τόπο συνεδρίου (τρένο, αεροπλάνο ,αυτοκίνητο)
- Άριστη υποδομή και ανοδομή (μέσα μεταφοράς ,χώροι, ξενοδοχεία)
- Το γεγονός ότι οι Ολλανδοί γνωρίζουν αρκετές ξένες γλώσσες άρα μπορούν εύκολα να συνεννοούνται με τους επισκέπτες
- Η παρουσία υποστήριξης από την Ολλανδική κυβέρνηση .
- Το σταθερό πολιτικό και οικονομικό κλίμα,
- Η πολυπολιτισμική και ατμόσφαιρα που επικρατεί στη χώρα .
- Το γεγονός ότι το Άμστερνταμ (το πιο δημοφιλές μέρος για τα συνέδρια) είναι μια παλιά ιστορική πόλη με την απaráμιλλη πολιτιστική κληρονομιά να αναδύεται από παντού .

3.4.3. ΣΕΞΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ .

Οι Ολλανδοί έχουν μια πιο φιλελεύθερη στάση απέναντι στον έρωτα από οποιαδήποτε άλλη χώρα. Υπάρχουν βέβαια κάποιες συντηρητικές μικρές πόλεις που δεν επιτρέπουν την πορνεία στην περιοχή τους , αλλά σε γενικές γραμμές η πορνεία αποτελεί θεσμό στην Ολλανδία . Είναι δηλαδή ελεγχόμενη και φορολογείται όπως οποιαδήποτε βιομηχανία . Στους εργαζομένους γίνονται οι προγραμματισμένοι έλεγχοι υγείας , έχουν ένα ισχυρό συνδικάτο για την προάσπιση των δικαιωμάτων τους και ακόμη συνταξιοδοτούνται κανονικά όπως όλοι οι υπάλληλοι .

Η βιομηχανία του sex είναι αρκετά ανεπτυγμένη στην Ολλανδία .Εξάγονται πολλά προϊόντα συμπεριλαμβανόμενων ερωτικών video και σεξουαλικών βοηθημάτων

.Στις μεγαλύτερες πόλεις υπάρχουν μεγάλα πολυκαταστήματα με προϊόντα που αφορούν το sex .Καρδιά του σεξοτουρισμού αποτελεί η πρωτεύουσα της Ολλανδίας , το Άμστερνταμ και πιο συγκεκριμένα η περιοχή που ονομάζεται Red Light District που καλύπτει ένα μεγάλο μέρος της παλαιάς πόλης . Αυτή η περιοχή είναι παγκοσμίως διάσημη για έναν μεγάλο αριθμό πόρνων οι οποίες κάθονται πίσω από βιτρίνες και περιμένουν να επιλεχθούν από τους επίδοξους πελάτες .

Πιο συγκεκριμένα η « περιοχή των κόκκινων Φώτων » καλύπτει τις ανάγκες και επιθυμίες τόσο των ντόπιων όσο και των επισκεπτών για πάνω από 5 αιώνες .Χάρη στα επιβλητικά παλαιά κτίρια και τα πολλά κανάλια που την διαρρέουν αποτελεί πόλο έλξης για όλους τους επισκέπτες .Τα αμέτρητα καφέ , μπαρ και τα διάσημα coffee shops δελεάζουν τον τουρίστα να επεκτείνει όσο το δυνατόν περισσότερο τη διαμονή του στην περιοχή αυτή .Οι πρόσφατα ανακατασκευασμένοι δρόμοι , οι ανακαινισμένες προσόψεις των κτιρίων καθώς και καινούργια εστιατόρια κλασσικού στιλ , έχουν μετατρέψει αυτό που κάποτε ήταν σκοτεινό και βρώμικο σε ένα από τα πιο ελκυστικά μέρη της πόλης . Παρόλα αυτά την κυριότερη ατραξιόν της περιοχής αυτής αποτελούν τα αμέτρητα στενά που στεγάζουν όλα τα καταστήματα της βιομηχανίας του sex.

Από το γοτθικό Oudekerk , ή την Παλαιά Εκκλησία τα στενά σοκάκια οδηγούν στο πιο πολυσύχναστο κομμάτι της Red Light District .Στις ώρες της απογευματινής αιχμής η κίνηση και « κατανάλωση » είναι τόσο υψηλή που πολλές φορές ο επισκέπτης θα χρειαστεί να περιμένει αρκετή ώρα μέχρι να εξυπηρετηθεί . Η φωτογράφιση των περιφημων κοριτσιών των βιτρινών είναι αυστηρά απαγορευμένη και οποιός το αγνοήσει θα κινδυνεύσει να συλληφθεί . Παράλληλα με τα κανάλια βρίσκονται μερικά από τα μεγαλύτερα καμπαρέ με γνωστότερα το Banana Bar και το Casa Rosso . Σε λιγότερο εμφανή σημεία της περιοχής αυτής βρίσκεται ένας μεγάλος αριθμός οίκων ανοχής του οποίου η πελατεία είναι οι τουρίστες που επιθυμούν εχεμύθεια και διακριτικότητα . Πολλά από αυτά βρίσκονται στην περιοχή για αιώνες και στεγάζονται σε παραδοσιακά κτίρια τα οποία εύκολα κανείς μπορεί να μπερδέψει με ιδιωτικές κατοικίες . Σε μερικά από αυτά μπορεί ο καθένας να ικανοποιήσει ακόμα και τις πιο περίεργες του επιθυμίες .

Στη περιοχή αυτή (όπως και σε ολόκληρη την Ολλανδία) εργάζεται ένας μεγάλος αριθμός πόρνων . Όλες είναι απόλυτα νόμιμες και ελέγχονται από την κυβέρνηση η οποία φροντίζει μάλιστα να έχουν πρόσβαση σε όλες τις κλίμακες της ιατρικής φροντίδας . Επίσης υπάρχει ένα είδος σωματείου που σε συνεργασία με την κυβέρνηση ρυθμίζει τυχόν προβλήματα . Η οργάνωση και επισημότητα του χώρου αυτού είναι τέτοια ώστε έχει ιδρυθεί και μια αντίστοιχη υπηρεσία (Prostitution

Information Center , P.I.C.) όπου μπορεί ο καθένας με μια επίσκεψη να ενημερωθεί για τα πάντα από το εξαιρετικά συνεργάσιμο προσωπικό .

Η ολλανδική κυβέρνηση νομιμοποιώντας και ελέγχοντας ολοκληρωτικά την πορνεία κατάφερε ουσιαστικά να αποκομίσει κέρδη από αυτή .Εκεί που άλλες κυβερνήσεις εθελουφλούν μπροστά σε φυσιολογικά πράγματα όπως το sex κατάφερε να το αποενοχοποιήσει και να το μετατρέψει σε μια κερδοφόρα τουριστική ατραξιόν εκμεταλλευόμενη πλήρως τα πλεονεκτήματα του και εξαλείφοντας σε μεγάλο βαθμό τα μειονεκτήματα του (τεράστια αφορολόγητα ποσά , εγκληματικότητα και εκμετάλλευση , κίνδυνος για δημόσια υγεία) τα οποία αποτελούν σοβαρά κοινωνικά προβλήματα για τις περισσότερες χώρες του κόσμου .Αξίζει να σημειωθεί ότι με τις ενέργειες αυτές η ολλανδική κυβέρνηση έχει μετατρέψει την βιομηχανία του sex ως αξιοθέατο για όλους τους τουρίστες και όχι νομό γι αυτούς που την επισκέπτονται αποκλειστικά και μόνο για τον λόγο αυτό .

3.4.4. ΝΑΡΚΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Ένας άλλος τομέας στον οποίο η Ολλανδία εμφανίστηκε πρωτοπόρος είναι η νομιμοποίηση της Ινδικής Κάνναβης . Αυτό ξεκίνησε στα μέσα περίπου της δεκαετίας του 70 σε μια προσπάθεια να γίνει χωρισμός ανάμεσα στα μαλακά και στα σκληρά ναρκωτικά . Τότε η κυβέρνηση είχε κατατάξει την κάνναβη στα μαλακά ναρκωτικά με αποτέλεσμα να ανοίξουν τα πρώτα Coffee Shops ως μέρη που μπορούσες να βρεις και να καπνίσεις κάνναβη σε όλες της ,τις μορφές . Τα Coffee shops από τότε μέχρι και το 1995 λειτουργούσαν χωρίς να έχουν νόμιμη άδεια άλλα υπό την ανοχή της Ολλανδικής κυβέρνησης . Δυστυχώς όμως τα πράγματα ξέφυγαν από τον έλεγχο της Ολλανδικής κυβέρνησης καθώς στις αρχές της δεκαετίας του '90 τα μαγαζιά αυτά αποτέλεσαν την ιδανική βιτρίνα για τη διακίνηση κοκαΐνης και άλλων σκληρών ναρκωτικών . Μπροστά στον κίνδυνο αυτό η κυβέρνηση αναγκάστηκε να λάβει δραστικά μέτρα κλείνοντας περισσότερα από 200 από τα 550 Coffee shops στο Άμστερνταμ καθώς δεν ήταν ποτέ νόμιμες επιχειρήσεις , θεωρήθηκαν εγκληματικές και το κλείσιμο τους ήταν επιτακτικό . Έτσι στα 300 με 350 που απέμειναν η Ολλανδική κυβέρνηση παραχώρησε νόμιμη άδεια λειτουργίας αποφασίζοντας αυτή τη φορά να τα ελέγχει πλήρως . Από τότε και μετά ο αριθμός των αδειών πάγωσε .Μέχρι και σήμερα δεν μπορείς να αποκτήσεις καινούργια άδεια και ο μόνος τρόπος να πάρεις στην κατοχή σου ένα coffee shop είναι να αγοράσεις ένα ήδη υπάρχον .Δεν μπορείς να αγοράσεις μόνο την άδεια αλλά ολόκληρη την επιχείρηση και μάλιστα πρέπει να την διατηρήσεις στο ίδιο σημείο .

Υπάρχουν περίπου 300 coffee shops στο Άμστερνταμ και γύρω στα 800 σε όλη την Ολλανδία .Τα coffee shops μπορείς να τα βρεις παντού μέσα στην πόλη

ακόμα σε πυκνοκατοικημένες περιοχές αλλά είναι πολύ δύσκολο να τα βρεις εκτός Άμστερνταμ .Μερικές πόλεις έχουν εξασκήσει το δικαίωμα τους να μην χορηγήσουν άδειες λειτουργίας .Νομικά κάποιος μπορεί να προμηθευτεί μέχρι και 30 gr κάνναβης από ένα coffee shop για προσωπική χρήση αλλά δεν επιτρέπεται να κυκλοφορεί με ποσότητα μεγαλύτερη των 5 gr .Παράδοξο και σκοτεινό σημείο στη νομοθεσία αποτελεί το γεγονός ότι ενώ τα coffee shops μπορούν νόμιμα να πουλούν κάνναβη , απαγορεύεται να την αγοράσουν αφού η καλλιέργεια της κάνναβης είναι παράνομη .Για την αντιμετώπιση του παράδοξου αυτού γεγονότος γίνονται διάφορα συμβούλια υπό την αιγίδα της κυβέρνησης προκειμένου να διαπιστωθεί αν μπορεί να γίνει κάποια ρύθμιση για την νομιμοποίηση της καλλιέργειας κάνναβης αποκλειστικά και μόνο για τον εφοδιασμό των coffee shops .

Σύμφωνα με μια έκθεση της Intraval αριθμούνται 805 νόμιμα coffee shops στην Ολλανδία το 2001 την προηγούμενη χρονιά ήταν 813 που σημαίνει ότι υπάρχει μια μείωση της τάξης του 1% . Τα τελευταία χρόνια έχουν κλείσει πάνω από 100 καταστήματα σε μια προσπάθεια της κυβέρνησης να μειώσει τον αριθμό τους απομακρύνοντας τα εγκληματικά στοιχεία από τον χώρο . Η νέα κυβέρνηση παρότι δεν υποστηρίζει τη λειτουργία τους δεν είναι διατεθειμένη να κλείσει τα υπόλοιπα καθώς αποτελούν κερδοφόρες επιχειρήσεις που απασχολούν εκατοντάδες προσωπικό και αποφέρουν μεγάλα ποσά με την μορφή φορολογίας . Τέλος ο ναρκοτουρισμός αποφέρει ένα σταθερό εισόδημα για όλες τις άλλες τουριστικές επιχειρήσεις όπως ξενοδοχεία και εστιατόρια .

3.4.5 ΑΛΛΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Στην Ολλανδία , μια χώρα με απέραντα βοσκοτόπια και τεράστιες εκτάσεις με πλούσια πανίδα και χλωρίδα έχουν αναπτυχθεί μορφές τουρισμού που βασίζονται στην αγάπη του επισκέπτη για τη φύση . Τέτοιες είναι :

1.Οικοτουρισμός : Η ολλανδική κυβέρνηση τα τελευταία 15 χρόνια προσπάθησε να εκμεταλλευθεί τη φυσική ομορφιά της χώρας και έτσι δημιούργησε μια σειρά από οικοπαρκα Με αυτό το τρόπο προσέλκυσε επισκέπτες από τις γειτονικές χώρες με τα ονομαζόμενα one day trips που μην αντέχοντας τη μόλυνση των αστικών τους κέντρων επεδίωκαν να περάσουν μια ημέρα κοντά στη φύση . Τα πάρκα αυτά συνέβαλλαν αποφασιστικά στην τουριστική ανάπτυξη της χώρας και μέχρι πριν από μερικά χρόνια ήταν το σπουδαιότερο τουριστικό έσοδο για την Ολλανδία

2.Αγροτουρισμός . Σαν μια συνέχεια του παραπάνω δημιουργήθηκε η ανάγκη να προσφερθούν πακέτα όπου ουσιαστικά θα έδιναν στους επισκέπτες το κίνητρο να περάσουν περισσότερο από μια μέρα στη χώρα . Έτσι δόθηκαν από τη κυβέρνηση κάποιες επιχορηγήσεις σε επιχειρηματίες που θα δημιουργούσαν μονάδες με την αναγκαία υποδομή για να φιλοξενήσουν φυσιολάτρες που ήθελαν να περάσουν τις διακοπές τους καλλιεργώντας τη γη . Τα τελευταία χρόνια δημιουργήθηκε και ο πρώτος οικισμός (από προηγούμενους επισκέπτες αλλά και Ολλανδούς) που τόσο τα σπίτια όσο και ολόκληρη η οικονομία αποτελούνταν από προϊόντα που προέρχονταν από τη φύση

Για τους λάτρεις της φύσης, υπάρχει αφθονία ευκαιριών στις Κάτω Χώρες για τον οικοτουρισμό. Φυσικά αγροκτήματα, πολλά από τα οποία αποτελούν οργανικές ή βιοδυναμικές επιχειρήσεις, προσφέρουν "διακοπές-εργασίας" όπου οι συμμετέχοντες κοιμούνται τη νύχτα, και απασχολούνται στα αγροκτήματα κατά τη διάρκεια της ημέρας - μαθαίνοντας τα πάντα από το άρμεγμα των αγελάδων, τη λίπανση του σανού και τη φύτευση των βλαστών. Στην Farm de Appelhoeck, κοντά στο Wijdenes, η διαμονή κοστίζει €8,50 την ημέρα, στα οποία περιλαμβάνεται η διανυκτέρευση, η ηλεκτρική ενέργεια και τα ντους. Οι τουρίστες παρουσιάζουν όλο και περισσότερο ενδιαφέρον για αυτό το είδος τουρισμού, αναφέρει ο Hans Geluk, του Ευρωπαϊκού Κέντρου για τον Αγροτουρισμό (ECEAT). "Προσπαθούμε να προσελκύσουμε την προσοχή στα οικολογικά αγροκτήματα, έτσι οι αγρότες να μπορούν να διατηρήσουν τις επιχειρήσεις τους οι οποίες έχουν αρκετά έξοδα και απαιτούν αρκετό ανθρώπινο δυναμικό. Πέρυσι πραγματοποιήθηκαν περίπου 20.000 κρατήσεις και αναμένεται ο αριθμός να αυξάνεται κάθε χρόνο. Το ενδιαφέρον για τον οικοτουρισμό αυξάνεται πραγματικά εδώ. Οι άνθρωποι είναι κουρασμένοι από τις τροπικές πισίνες και τα ψυχαγωγικά πάρκα, και θέλουν να επιστρέψουν στις ρίζες τους - στην επαρχία."

3.Αθλοτουρισμός . Η πλούσια ακτογραμμή της Ολλανδίας αλλά και οι πολλές λίμνες (δεν αποκαλείται τυχαία Χώρα του Νερού) προσφέρονται για μια σειρά από αθλήματα που αφορούν το νερό . Έτσι έχει δημιουργηθεί η υποδομή που ευνοεί την ανάπτυξη αυτών των αθλημάτων . Αξίζει να σημειωθεί ότι σε αντίθεση με τα παραπάνω αυτές οι μονάδες δεν έγιναν για να προσελκύσουν τουρίστες από το εξωτερικό αλλά για να ενθαρρύνουν τους κάτοικους της χώρας που αρέσκονται σε αυτά τα σπορ να περάσουν τις διακοπές τους στην Ολλανδία και όχι σε κάποια χώρα του εξωτερικού.

4.Ποδηλασία . Χαρακτηριστικό γνώρισμα των δρόμων των ολλανδικών πόλεων αποτελούν τα χιλιάδες ποδήλατα που κυκλοφορούν .Η Ολλανδία είναι πραγματικά μια ποδηλατική χώρα .Οι μικρές αποστάσεις , το εξαιρετο δίκτυο ποδηλατοδρόμων και κυρίως το γεγονός ότι το έδαφος της Ολλανδίας είναι επίπεδο καθιστούν το ποδήλατο ως ένα ιδανικό μέσο μεταφοράς . Η ενοικίαση ενός είναι από τα πιο εύκολα πράγματα στην Ολλανδία καθώς υπάρχουν πάρα πολλά καταστήματα μέχρι και στο μικρότερο χωριό της.

5. Κανάλια

5.1 Γενικά. Βασικό χαρακτηριστικό του Άμστερνταμ αλλά και της Ολλανδίας γενικότερα είναι η ύπαρξη των καναλιών. Αυτές οι υδάτινες οδοί είναι τόσο όμορφες όσο είναι πρακτικές. Τα κανάλια της Ολλανδίας εξυπηρετούν διάφορους πολύ σημαντικούς σκοπούς.

Στην αρχή χρησιμοποιήθηκαν για να στραγγίζουν το έδαφος έτσι ώστε τα σπίτια και τα αγροκτήματα να μπορέσουν να εγκατασταθούν.

Αποτελούν ένα μέσο συγκοινωνίας έτσι ώστε να μπορέσουν τα αγαθά να μεταφερθούν από τις εσωτερικές περιοχές στη θάλασσα.

Είναι στην ουσία πολλών κατοίκων η μόνιμη κατοικία καθώς χιλιάδες άνθρωποι χρησιμοποιούν τα houseboats(πλοίαρια-σπίτια) ως σπίτια. Μάλιστα έχουν αποκτήσει τεραστία φήμη και αποτελούν σύνηθες θέαμα στα περισσότερα κανάλια. Μερικά από αυτά μάλιστα είναι διαθέσιμα για ενοικίαση αλλά η υπερβολική τους ζήτηση τα καθιστά παρά πολύ ακριβά. Δυστυχώς όμως τα ολλανδικά κανάλια ενεργούν και ως υπόνομοι για τα πολλά houseboats.

Ένα μεγάλο πλεονέκτημα που προσφέρουν τα κανάλια στις περιοχές που βρίσκονται είναι ότι διαπερνούνται από εκατοντάδες γέφυρες. Εκτεθειμένες στους αιώνες καθώς επίσης και τα κανάλια, οι γέφυρες παρέχουν μια αναλαμπή στο παρελθόν του Άμστερνταμ, και θίγουν τα θαυμάσια θέματα παρατήρησης για τη φωτογράφιση της πόλης.

Το μεγαλύτερο όμως πλεονέκτημα τους είναι ότι αποτελούν τη βάση για την ανάπτυξη του πιο γνωστού είδους εναλλακτικού τουρισμού για την Ολλανδία. Τις εκδρομές και περιηγήσεις των ολλανδικών πόλεων με πλοίαρια μέσω των καναλιών, καθώς και των παρελάσεων που γίνονται στα νερά τους. Μια από τις δημοφιλέστερες παρελάσεις καναλιών είναι η ομοφυλοφιλική παρέλαση υπερηφάνειας του Άμστερνταμ που προσελκύει περισσότερους από 100.000 θεατές που τεντώνονται για να δουν τα γυμνά άτομα στα εύθυμα διακοσμημένα πλεούμενα

Ένα πρόβλημα που δυστυχώς αντιμετωπίζουν οι πόλεις κυρίως είναι ότι τα κανάλια είναι βρώμικα και το νερό μπορεί και να είναι τοξικό. Υπάρχουν βέβαια φορτηγίδες που φροντίζουν να καθαρίζουν τακτικά τα κανάλια από ακαθαρσίες και λοιπά αντικείμενα όπως συντρίμια και ποδήλατα. Παρ' όλα αυτά τα κανάλια για τους Ολλανδούς είναι μέρος του

ολλανδικού τοπίου και ενός όμορφου παραδείγματος της ανθρώπινης ευστροφίας καθώς και ένας μεγάλος αγωγός του feng shui(αέρας & ύδωρ).

5.2 Ξενάγηση και εκδρομές. Το Άμστερνταμ και γενικότερα η Ολλανδία φημίζονται για το τεράστιο και άριστα οργανωμένο δίκτυο καναλιών που διαθέτουν. Ξεκινώντας από το Άμστερνταμ βρίσκουμε το πολύ καλά τοποθετημένο μέσα στην πόλη νέο τερματικό σταθμό πλοίων, ο οποίος εγκαινιάστηκε τον Απρίλιο του 2000 δίνοντας στους επισκεπτόμενους επιβάτες μια κατάλληλη αφετηρία. Το 2001, 108 πλοία ξενάγησαν περισσότερους από 120.000 επιβάτες και μετέφεραν πολλές ακόμα δεκάδες χιλιάδες τόνους εμπορευμάτων. Καθώς τα σκάφη φθάνουν από τη Βόρεια Θάλασσα μέσω του καναλιού Βόρειας Θάλασσας που οδηγεί στον ποταμό IJ, οι αποβάθρες μαζικών φορτίων και εμπορευματοκιβωτίων αρχίζουν να διαφαίνονται. Πλησιάζοντας την πόλη και την τεράστια ακτή της, στην οποία βρίσκεται τοποθετημένος ο Κεντρικός Σιδηροδρομικός Σταθμός του Άμστερνταμ, υπάρχει μια μαρίνα η οποία εξυπηρετεί τα ποταμόπλοια που έρχονται και φεύγουν από τον Ρήνο, τα τοπικά σκάφη που εκτελούν εκδρομές καθώς και τα φερν που διασχίζουν κάθετα τον ποταμό. Ένα από τα πιο ενδιαφέροντα σκάφη για να δει κανείς σε λειτουργία είναι το ατιμόπλοιο με κουπί Karpein Kok, που κατασκευάστηκε το 1911 και μετατράπηκε σε πετρελαιοκίνητο το 1977.

Γύρω από τον τερματικό σταθμό των πλοίων υπάρχουν είσοδοι που οδηγούν σε φυσικές λεκάνες όπως το Oosterdok, όπου τα σκάφη χρησιμοποιούσαν για να ξεφορτώσουν τα εμπορεύματα τους. Σήμερα στα σημεία αυτά βρίσκεται το Amsterdam Maritime Museum που φιλοξενεί τον στόλο των ιστορικών σκαφών, στα οποία συμπεριλαμβάνεται ένα αντίγραφο του East Indian De Amsterdam και ένα σύγχρονο botel - ένα ξενοδοχείο που στηρίζεται σε ένα σκάφος. Το θαλάσσιο μουσείο, που στεγάζεται σε ένα εθνικό οπλοστάσιο του 17^{ου} αιώνα, προσφέρει τρία πατώματα γεμάτα με εκθέματα που αφορούν την ολλανδική θαλάσσια εξερεύνηση, το εμπόριο με την Ανατολή, τα σκάφη ναυσιπλοΐας και φορτίου, ρυμουλκά, συν ένα άριστο και αρκετά πλήρες κατάστημα βιβλίων.

Τα δαχτυλίδια της κεντρικής πόλης των παράλληλων καναλιών, είναι 165 σε σύνολο και διαπερνούνται από 1.281 γέφυρες. Τα κανάλια αυτά έχει φροντίσει να εκμεταλλευτεί η Επιχείρηση Καναλιών (Canal Company).

Η επιχείρηση καναλιών είναι μια χαρακτηριστική επιχείρηση του Άμστερνταμ και λειτουργεί περίπου είκοσι έτη. Κανένας δεν ξέρει την κύρια πόλη καλύτερα από αυτήν και έτσι η επιχείρηση παρέχει τις γνώσεις τις αυτές οργανώνοντας εκδρομές στα κανάλια της Ολλανδίας. Γνωρίζοντας τα ελκυστικότερα ιστορικά και πολιτιστικά σημεία όλης της Ολλανδίας οι εκδρομές αυτές παρουσιάζουν εξαιρετικό ενδιαφέρον καθώς ο τουρίστας μπορεί να απολαύσει μια ολοκληρωμένη ξενάγηση μέσα από τα κανάλια των ολλανδικών

πόλεων. Οι ξεναγήσεις αυτές πραγματοποιούνται με τα λεωφορεία καναλιών (Canal Bus) ή με τα ποδήλατα καναλιών (Canal Bike).

- **Canal Bus.** Τα λεωφορεία καναλιών παρέχουν την ιδανική μεταφορά κατά μήκος των καναλιών του Άμστερνταμ. Τα λεωφορεία αυτά διεκπεραιώνουν μια κανονική υπηρεσία κατά μήκος των καναλιών σε τρεις διαδρομές: Την πράσινη γραμμή, την κόκκινη γραμμή και την μπλε γραμμή. Οι 14 στάσεις βρίσκονται κοντά στα σημαντικότερα μουσεία, μνημεία και εμπορικά κέντρα. Με ένα εισιτήριο ημέρας το οποίο έχει ισχύ για 24 ώρες ο επιβάτης μπορεί να χρησιμοποιήσει απεριόριστα τα λεωφορεία καναλιών ανεβοκατεβαίνοντας σε όποια στάση επιθυμεί. Επίσης στους κατόχους εισιτηρίων ημέρας παρέχονται κάποιες εκπτώσεις σε μουσεία και καταστήματα. Κατά τη διάρκεια των εκδρομών αν επιθυμεί ο πελάτης σερβίρονται αναψυκτικά, ποτά καθώς και φαγητό. Για κάποιους ιδιαίτερους πελάτες και εταιρίες υπάρχουν ειδικά λεωφορεία για ενοικίαση με εγκαταστάσεις για επαγγελματικά δείπνα και συναντήσεις.

- **Canal Bike.** Ένας λιγότερο διαδεδομένος τρόπος για την εξερεύνηση των καναλιών είναι τα ποδήλατα καναλιών. Η χρήση τους είναι πολύ εύκολη και διατίθενται με πετάλια δυο μεγεθών ώστε να είναι κατάλληλα για όλους. Ενοικιάζονται σε διάφορα σημεία των πόλεων και ο πελάτης έχει τη δυνατότητα να το παραδώσει σε οποιοδήποτε άλλο παρόμοιο σημείο της πόλης θέλει. (<http://www.hiptravelguide.com/amsterdam/php/article.php>)

6.Canal Dredging . Προσπαθώντας να εκμεταλλευτεί πλήρως την παρουσία των καναλιών στην πόλη της μια διοικητική υπηρεσία του Άμστερνταμ (Amsterdam's Water Management Department) δίνει την δυνατότητα στους αστικούς τυχοδιώκτες να εξερευνήσουν τα κανάλια της πόλης. Έτσι λοιπόν το διοικητικό τμήμα ύδατος του Άμστερνταμ (Dienst Waterbeheer) επιτρέπει σε προ-εγκεκριμένες ομάδες από επαγγελματίες να συνοδεύουν στα βάρη των καναλιών τους τολμηρούς τουρίστες και να θαυμάζουν το βυθό τους. Ακόμα οι τουρίστες μπορούν να παρακολουθήσουν από κοντά τον γερανό της βάρκας που κοσκινίζει τα κατώτατα σημεία καναλιών του Άμστερνταμ για τα εγκαταλειμμένα ποδήλατα, αυτοκίνητα,

ομπρέλες, συντρίμια κτηρίων και ο,τιδήποτε άλλο μπορεί να εμφανιστεί. "Τα κοκκιστήρια", όπως ονομάζονται οι ειδικές αυτές βάρκες με τους γερανούς, συναρπάζουν τους θεατές και συμβάλλουν στον καθαρισμό των υδάτινων οδών του Άμστερνταμ συγχρόνως. "Η βάρκα βυθοκόρων παίρνει 90 συντρίμια βαρκών ετησίως στα κανάλια," λέει ο Eilard Jacobs υπεύθυνος του τμήματος. "Τα προγράμματα είναι σε θέση επίσης να ανανεώσουν την ποιότητα νερού και να μειώσουν την ρύπανση."

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

4.1 ΓΕΝΙΚΑ

Η ολλανδική τουριστική βιομηχανία βρίσκεται ακόμα σε ένα πρώιμο στάδιο . Έχει καταφέρει να συμβάλλει στη μείωση της ανεργίας αφού ένα καθόλου ευκαταφρόνητο ποσοστό Ολλανδών εργάζεται στο τομέα του τουρισμού . Τα προηγούμενα χρόνια σημαντικό ρόλο έπαιξε ο εγχώριος τουρισμός . Τα τελευταία χρόνια όμως παρατηρείται μια ραγδαία ανάπτυξη στο διεθνή τουρισμό , γεγονός που οφείλεται στις αξιόλογες προσπάθειες της ολλανδικής κυβέρνησης .

4.2. ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗΣ ΔΟΜΗΣ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ .

Διοικητική οργάνωση σε εθνικό επίπεδο: Τον τομέα αυτό αναλαμβάνει Υπουργός του εξωτερικού εμπορίου και τουρισμού που υπάγεται στο Υπουργείο Οικονομικών. Η πρακτική εργασία εκτελείται από το περιφερειακό τμήμα οικονομικής πολιτικής .Η αναψυχή, ως χωριστό θέμα και κατευθυνόμενη στους εσωτερικούς όρους μόνο, ρυθμίζεται από το Υπουργείο γεωργίας, διαχείρισης φύσης και αλιείας. Τα δύο υπουργεία παρέχουν το πλαίσιο γενικής πολιτικής, ενώ οι επαρχιακές / δημοτικές αρχές φροντίζουν οποιοσδήποτε εκτελεστικές πτυχές. Στο επαρχιακό επίπεδο: υπάρχουν οι μονάδες τουρισμού των επαρχιακών αρχών, συνήθως ως μέρος του τμήματος οικονομικών υποθέσεων. Σε τοπικό επίπεδο οι δήμοι, ειδικά στους τομείς ενδιαφέροντος για τους τουρίστες, έχουν τις μονάδες τους για να φροντίσουν τον τουρισμό.

Μια χωριστή κατηγορία είναι η "recreatieschappen": δημόσιες υπηρεσίες που είναι αρμόδιες για τη διαχείριση (των μεγαλύτερων) ψυχαγωγικών περιοχών, και των οποίων τα οικονομικά μέσα , παρέχονται μέσω των επαρχιακών επιχορηγήσεων και των αμοιβών αποδοχής, όπως πληρώνονται από τους επισκέπτες στις προαναφερθείσες περιοχές .

Χρήση εδάφους : τα περιφερειακά γραφεία τουρισμού, στο παρελθόν επαρχιακά γραφεία πληροφοριών τουριστών, δημιουργούν και πραγματοποιούν μόνο τους τα προγράμματά τους, κλπ.... Αυτά χρηματοδοτούνται εν μέρει από τη βιομηχανία και εν μέρει από τις επαρχιακές επιχορηγήσεις. Η πιθανή ενσωμάτωσή τους στην εθνική αρχή τουρισμού προβλέπεται αυτή τη στιγμή ..

4.3. ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

Η σπουδαιότητα του τουρισμού για την οικονομική ανάπτυξη της Ολλανδίας έχει αναγνωρισθεί από την ολλανδική κυβέρνηση .Εν τούτοις δεν υπάρχει αυτόνομο υπουργείο τουρισμού παρόλο που είχε προγραμματιστεί από την κυβέρνηση του 1998 .Ο τουρισμός υπάγεται στο υπουργείο οικονομικών και παραδόξως οι διακοπές υπάγονται στο υπουργείο γεωργίας και αλιείας .Μια έρευνα που συντάχτηκε από το NBT συμπέρανε ότι ο τουρισμός απέφερε ένα συνολικό τζίρο 18,15 δισεκατομμύρια ευρώ το οποίο είναι 9 % της συνολικής ατομικής κατανάλωσης .Η τουριστική βιομηχανία απασχολεί 280.000 άτομα και υπολογίζεται ότι ένα επιπλέον 1 % τουριστικής ανάπτυξης θα επιφέρει 4000 επιπλέον θέσεις εργασίας .Το 1995 υπήρχαν 45000 εταιρίες που δραστηριοποιούνταν στον τουριστικό τομέα (το 10 % όλων των εταιριών στην Ολλανδία) .Οι περισσότερες από αυτές (95 %) απασχολούν λιγότερο από 10 υπαλλήλους .

4.4 ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

4.4.1. ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΕΓΧΩΡΙΑΣ ΑΓΟΡΑΣ

Η οικονομική ανάπτυξη της δεκαετίας του '80 είχε θετική επίδραση στον τουρισμό στην Ολλανδία κυρίως γιατί όλο και περισσότεροι Ολλανδοί αποφάσισαν να περάσουν τις διακοπές τους στη χώρα τους . Αυτό οφείλεται και στην πολιτική της κυβέρνησης που ενθάρρυνε με μια σειρά από μέτρα όπως για παράδειγμα το « πάγωμα » των τιμών των ξενοδοχειακών καθώς και άλλων τουριστικών προϊόντων . Έτσι από τις αρχές της δεκαετίας του '90 μέχρι και τις αρχές της νέας χιλιετίας ο εσωτερικός τουρισμός συμπεριλαμβανομένου και των μονοήμερων εκδρομών κάλυπτε τα 5/6 του συνολικού τουρισμού .

	1988	1997	2000	2004
Δαπάνες μέσα στην Ολλανδία				
Σύντομες διακοπές (1-3 διανυκτερεύσεις)	288	508	528	534
Διακοπες διαρκείας (4+ διανυκτερεύσεις)	888	1320	1322	1301
Σύνολο δαπανών	1176	1828	1850	1835
Δαπάνες στο εξωτερικό				
Σύντομες Διακοπες (1-3 διανυκτερεύσεις)	177	340	396	441
Διακοπες διαρκείας (4+ διανυκτερεύσεις)	4185	6168	6189	6637
Σύνολο δαπανών	4362	6508	6585	7078
Συνολική Δαπάνη	5538	8336	8435	8913

4.4.2. ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΔΑΠΑΝΗ

Το 1997 οι Ολλανδοί ξόδεψαν περισσότερα από €8,44 εκ. τόσο σε σύντομες (1-3 διανυκτερεύσεις) όσο και σε μεγάλες διακοπές (4+) όπως δείχνει και ο πίνακας 4.3.2.1. Το μεγαλύτερο από αυτό το ποσοστό 79 % δαπανήθηκε στο εξωτερικό και το υπόλοιπο 21 % €1,81 δισεκατομμύρια δαπανήθηκε στο εσωτερικό .

Πίνακας 4.3.2.1. :Τουριστική δαπάνη από τους Ολλανδούς (εκατομμύρια ευρώ)
Πηγή: Εθνικό γραφείο τουρισμού (NBT) .

4.4.3. ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΩΝ

Ο πίνακας 4.4.3.1. παρέχει το ισοζύγιο των τουριστικών λογαριασμών της Ολλανδίας . Δε δείχνει μόνο τις δαπάνες και τις εισπράξεις των σύντομων και μακρών διακοπών αλλά συσχετίζει και τις αντίστοιχες των μονοήμερων εκδρομέων αλλά και αυτών που ταξιδεύουν για επαγγελματικούς λόγους .

Πίνακας 4.4.3.1 :Ισοζύγιο τουριστικών λογαριασμών της Ολλανδίας (εκατομμύρια ευρώ)

Έτος	Δαπάνη	Έσοδα	Ισοζύγιο
1990	6062	2985	- 3077

1993	7600	4143	- 3457
1996	7706	3945	- 3761
1999	8833	5510	- 3323
2003	9095	5517	-3578

Πηγή:Κεντρική τράπεζα της Ολλανδίας (DNB) , Εθνικό γραφείο τουρισμού (NBT) .

Οι εισπράξεις από τον εσωτερικό τουρισμό έχουν αυξηθεί με ένα μέσο όρο 9.2 % τα τελευταία χρόνια . Εκτιμάται ότι το 2003 12,6 ξοδεύτηκαν στην Ολλανδία από ντόπιους .Συγκρίνοντας , η δαπάνη στα ταξίδια εξωτερικού αυξάνεται με μόλις 6 % ετησίως .

4.5. ΔΙΕΘΝΗΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

4.5.1. ΓΕΝΙΚΑ

Οι επισκέπτες από το εξωτερικό επισκέπτονται κυρίως το Άμστερνταμ αλλά και άλλες περιοχές της Ολλανδίας .Συγκεκριμένα , οι επισκέπτες από τις γειτονικές χώρες όπως την Γερμανία ή το Βέλγιο συνήθως περνούν τις διακοπές τους στις παραλίες .Αυτοί οι επισκέπτες συνήθως μένουν για σχετικά μεγάλες περιόδους .Τα θέρετρα της Βόρειας Θάλασσας όπως το Εβενινγεν και το Ζαντπορτ είναι ιδιαίτερα δημοφιλή .Οι ξένοι ταξιδεύουν στην Ολλανδία για να δουν το Άμστερνταμ , τα βοσκοτόπια με τις τουλίπες και τα όμορφα ψαροχώρια όπως το Μαρκεν και το Βολενταμ .Οι περισσότεροι μένουν για λίγες μέρες πριν μετακινηθούν σε άλλους προορισμούς νοτιότερα της Ευρώπης

4.5.2. ΤΑΞΙΔΙΩΤΙΚΑ ΚΙΝΗΤΡΑ .

Σύμφωνα με το Εθνικό Γραφείο Τουρισμού (NBT) οι κύριοι λόγοι για να επισκεφτεί κανείς την Ολλανδία είναι :

- τα πολιτιστικά αξιοθέατα της χώρας
- τα λουλούδια
- δυνατότητες για ενεργητικές διακοπές
- οι παραλίες στην Βόρεια Θάλασσα
- η φιλικότητα των Ολλανδών
- τα τοπία της χώρας

Επιπλέον η Ολλανδία γίνεται ταξιδιωτικό θέλγητρο και εξαιτίας του ότι έχει ένα σταθερό πολιτικό γίγνεσθαι .Το 2000 το ΝΒΤ διεξήγαγε έρευνα για να διαπιστωθεί εάν οι επισκέπτες που μπαίνουν στην χώρα έρχονται για πρώτη φορά ή την έχουν ξαναεπισκεπτεί .(πίνακας 4.5.2.1.)

Πίνακας 4.5.2.1. :Νέοι επισκέπτες εναντίον επαναλαμβανόμενων

Αγορά	Νέοι επισκέπτες	Επαναλαμβανόμενοι επισκέπτες
Γερμανία	22	78
Βέλγιο	30	70
Αγγλία	38	62
Σκανδιναβία	44	56
Γαλλία	48	52
Ισπανία	66	34
Ιταλία	68	32
Η.Π.Α.	64	36
Καναδάς	64	35
Ιαπωνία	72	28

Πηγή:Εθνικό γραφείο τουρισμού (NBT)

4.5.3. ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΑΦΙΞΕΙΣ

Ο πίνακας 4.5.3.1. εντοπίζει την ανάπτυξη των ταξιδιών προς την Ολλανδία δείχνοντας τις αφίξεις και τις διανυκτερεύσεις στη χώρα . Το νούμερο των διανυκτερεύσεων δείχνει ετήσια αύξηση της τάξης του 2.3 % από 1990 , ενώ οι αφίξεις αυξάνονται κατά 2 % ετησίως .

Πίνακας 4.5.3.1. :Διεθνείς αφίξεις και διανυκτερεύσεις στην Ολλανδία , 1990-2002 .

Έτος	Αφίξεις	Ποσοστιαία	Διανυκτε-	Ποσοστιαία	Μέσος όρος	Ποσοστιαία
------	---------	------------	-----------	------------	------------	------------

	(εκ/ρια)	αλλαγή (%)	ρεύσεις	αλλαγή (%)	Διανυκτερεύσεων	αλλαγή (%)
1990	5,79	n/a	16,46	n/a	2,84	n/a
1992	5,84	0,9	17,21	4,6	2,95	3,9
1994	6,08	4,1	18,10	5,2	2,98	1,0
1996	5,76	-5,3	17,12	-5,4	2,97	-0,3
1998	6,18	7,3	17,99	5,1	2,91	-0,2
2000	6,57	6,3	19,74	9,7	3,0	3,1
2001	6,58	0,2	19,04	-3,5	2,89	-3,7
2002	6,67	1,4	19,26	1,2	2,88	-0,3

Πηγή: Εθνικό γραφείο τουρισμού (NBT)

Η Γερμανία αποτελεί τη πιο σημαντική τουριστική αγορά για την Ολλανδία καθώς κατέχει το 49.9 % του συνολικού τουριστικού προϊόντος . (Πίνακας 4.5.3.2.)

Πίνακας 4.5.3.2 : Διεθνείς αφίξεις , διανυκτερεύσεις , και μέσος όρος παραμονής στην Ολλανδία το 2000

2000	Αφίξεις	Μερίδιο (%)	Διανυκτερεύσεις	Μερίδιο (%)	Μέσος όρος παραμονής
Γερμανία	2300	35	9500	49,9	4,13
Βέλγιο	450	6,8	1280	6,7	2,84
Λουξεμβούργο	20	0,3	40	0,2	2,00
ΑΑγγλία	950	14,4	2,07	10,9	2,18
Ιρλανδία	40	0,6	90	0,5	2,25
Γαλλία	430	6,5	800	4,2	1,86
Ελβετία	120	1,8	300	1,6	2,5
Ιταλία	230	3,5	520	2,7	2,26
Ισπανία / Πορτογαλία	160	2,4	370	1,9	2,31
Δανία	80	1,2	200	1,1	2,5
Σουηδία	100	1,5	210	1,1	2,10
Νορβηγία	50	0,8	100	0,2	2,00

Φιλανδία	30	0,5	60	0,3	2,00
Υπόλοιπη Ευρώπη	380	5,8	860	4,5	2,26
Καναδάς	70	1,1	160	0,8	2,29
Η.Π.Α.	500	7,6	1,08	5,7	2,16
Κεντρική / Β.Αμερική	90	1,4	190	1,0	2,11
Ιαπωνία	140	2,1	280	1,5	2,00
Υπόλοιπη Ασία	300	4,6	620	3,3	2,07
Αυστραλία / Ωκεανία	80	1,2	170	0,9	2,13
Αφρική	60	0,9	140	0,7	2,33
Σύνολο	6580	100	19040	100	2,89

Πηγή : Εθνικό γραφείο τουρισμού (NBT).

4.5.4 ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΚΥΡΙΩΝ ΧΩΡΩΝ - ΕΠΙΣΚΕΠΤΩΝ

Όπως ήδη έχει ειπωθεί οι Γερμανοί κυριαρχούν στην ολλανδική αγορά των εσωτερικών επισκεπτών , αν και έχασαν το μερίδιο τους στην αγορά το 2000 από 52.8 % το 1999 σε 49.9 % . Στο σύνολο των (γερμανικών) διανυκτερεύσεων , το 33 % πραγματοποιήθηκε σε παραλίες και το 12 % στην Waddeeneilanden (νησιά του Texel , Vieland , Terschelling , Ameland και Schiermonnikoog στο βορρά) . Τα μπανγκαλόου (43 %) , κάμπινγκ (26 %) και ξενοδοχεία (24%) είναι οι αγαπημένοι τύποι διαμονής των Γερμανών που κάνουν τις διακοπές τους στην Ολλανδία .

Το Ενωμένο Βασίλειο κατείχε το 10.9 % στο σύνολο των διανυκτερεύσεων ξένων επισκεπτών το 2000 – σε απόλυτη ανάπτυξη της τάξης του 7 % . Αυτή η αύξηση ήταν σχεδόν αποκλειστική για ξενοδοχεία όπου οι Άγγλοι επισκέπτες πέρασαν το 87 % των διανυκτερεύσεων τους στην Ολλανδία το 2000 . Μόνο το 6 % των διανυκτερεύσεων τους το πέρασαν μέσα σε ολλανδικές κατασκηνώσεις . Οι επισκέψεις των Άγγλων ήταν κυρίως (46%) στις τέσσερις μεγαλύτερες ολλανδικές πόλεις: Άμστερνταμ , Χάγη , Ρότερνταμ και Ουτρέχτη . Μόνο το 8 % έμεινε σε θέρετρα της Βόρειας Θάλασσας .

Το ποσοστό των διανυκτερεύσεων των Βέλγων παρέμεινε σταθερό , για αρκετά χρόνια , στο 6-7 % . Οι Βέλγοι προτιμούν να μένουν σε ενοικιαζόμενα bungalows (43 %) , ακολουθούν τα ξενοδοχεία (37 %) . Οι Βέλγοι επισκέπτονται κυρίως το νότιο κομμάτι της Ολλανδίας αλλά και οι παραλίες της Βόρειας Θάλασσας γίνονται δημοφιλείς γι αυτούς .

Οι Η.Π.Α. κατείχαν το 5,7 % των συνολικών διανυκτερεύσεων ξένων επισκεπτών το 2000 . Τα περισσότερα ταξίδια τους στην Ολλανδία είναι μέρος ταξιδιών

συνολικά στην Ευρώπη .Το μεγαλύτερο ποσοστό Αμερικανών διανυκτερεύει σε ξενοδοχεία (94 %) κυρίως στις 4 μεγαλύτερες πόλεις .

Το 2000 το 80 % των Γάλλων διανυκτέρευσε σε ξενοδοχεία , το 9 % σε κάμπινγκ και το 44 % του συνόλου διέμεινε στις 4 μεγαλύτερες πόλεις .

Το νούμερο των Ιταλών επισκεπτών στην Ολλανδία συνεχώς αυξάνεται – κατάφερε το 2000 να κατέχει το 2,7 % στη συνολική αγορά .Αν και οι Ιταλοί επισκέπτες αυξάνουν στην Ολλανδία δεν ενδιαφέρονται πολύ για την έξοχη της, κυρίως μένουν στις 4 μεγαλύτερες πόλεις και διανυκτερεύουν σε ξενοδοχεία (83 %) .

4.6. ΚΥΡΙΕΣ ΤΑΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΘΝΙΚΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ .

Horeca (ξενοδοχεία, εστιατόρια, καφετέριες)

αριθμοί ανεφοδιασμού: συνολικός αριθμός προμηθευτών τροφίμων / ποτών -/- 1,4% σε σύγκριση με το 1999 ένα αξιοσημείωτο σημείο είναι ότι ο αριθμός καφετεριών μειώνεται ενώ ο αριθμός εστιατορίων αυξάνεται. Συνολικός κύκλος εργασιών το 2000 € 11.500 εκατομμύρια, ή + 5,6% σε σχέση με το 1999. Στον τομέα των ξενοδοχείων οι αλλαγές ήταν σχετικά μικρές . Η εγχώρια ζήτηση για τα κρεβάτια ξενοδοχείων ήταν -/- 8,6% το 2000 σε σύγκριση με το 1999 .

Μπανγκαλόου και ενοικιαζόμενα δωμάτια

Αυτή η ομάδα μπορεί να διαιρεθεί σε μπανγκαλόου και σπίτια, αντίστοιχα. Ο γενικός αριθμός διακοπών το 2000 ήταν + 6,9% υψηλότερος από το επίπεδο του 1999 .Ο αριθμός των σύντομων διακοπών σε αυτήν την κατηγορία, εντούτοις, ήταν περισσότερο από + 27,3% επιπλέον του αριθμού του 1999.

Ο συνολικός αριθμός σπιτιών που είναι κυρίως ολλανδικών υπηκόων και που τοποθετούνται στις εγκαταστάσεις των ψυχαγωγικών πάρκων υπολογίζεται σε 60.000, ενάντια σε περίπου 75.000 απόμερα από αυτά. Οι γερμανικοί υπήκοοι είναι η δεύτερη μεγαλύτερη κατηγορία ιδιοκτητών τέτοιων σπιτιών με περίπου 20.000. Φαίνεται να υπάρχει μικρή αλλαγή σε αυτούς τους αριθμούς τα τελευταία χρόνια.

Κάμπινγκ

Ο συνολικός αριθμός διανυκτερεύσεων στα κάμπινγκ αυξήθηκε το 2000 κατά 8.5% σε σχέση με το 1999 σε συνολικά 2.933 για τις σύντομες διακοπές και 1.623 για

μακροχρόνιες. Ο συνολικός κύκλος εργασιών αυξήθηκε κατά 0,3% . Ένας αυξανόμενος υποτομέας είναι αυτός των αγροτικών διακοπών: περίπου 2.500 αγρότες παρέχουν τις ευκαιρίες για τους κατασκευαστές διακοπών και ο αριθμός τους αυξάνεται. Ο συνολικός αριθμός διανυκτερεύσεων ήταν 2,7 εκατομμύρια το 1999.

Υδρόβια αναψυχή

Οι αριθμοί σε αυτόν τον υποτομέα πρέπει να ερμηνευθούν με κάποια προσοχή, δεδομένου ότι η στατιστική βάση από την οποία προέρχονται είναι μάλλον περιορισμένη. 6,6% των εσωτερικών διακοπών μπαίνει σε αυτήν την κατηγορία .Οι σύντομες διακοπές σε αυτήν την κατηγορία αυξήθηκαν το 2000 κατά 38% σε σχέση με το 1999 ενώ οι μακροχρόνιες μειώθηκαν κατά 5 % . Η βιομηχανία αναφέρει έναν συνολικό κύκλο εργασιών €1.800 εκατομμύρια για το 2000, ενώ η υδρόβια αναψυχή προκάλεσε σε πρόσθετα έμμεσα έξοδα €544.000 εκατομμύρια, το οποίο κάνει αυτόν τον υποτομέα μεγάλης σπουδαιότητας στην οικονομία.

Ταξίδι

Οι διακοπές μπορούν να διαιρεθούν σε κρατημένες (μέσω ενός ταξιδιωτικού πράκτορα) και οι αυτές που αναλαμβάνονται με την ιδιωτική πρωτοβουλία. Το ποσοστό των κρατημένων διακοπών στις Κάτω Χώρες ήταν 32% το 2000, 9,6 εκατομμύρια σε ένα σύνολο 30,54 εκατομμυρίων. Οι κρατημένες διακοπές είναι κυρίως όταν προορισμός είναι χώρα του εξωτερικού (85% το ποσοστό σε σχέση με τις όχι κρατημένες) .

Οι σημαντικότερες χώρες προορισμού ήταν (για το καλοκαίρι 2000):

1. Ισπανία	6, Τουρκία
2. Γαλλία	7. Γερμανία
3. οι Κάτω Χώρες	8. Βέλγιο
4. Ελλάδα	9, Πορτογαλία
5. Ιταλία	10, Ηνωμένο Βασίλειο

Οι διαφορετικοί τρόποι μεταφοράς ήταν το 2000 (ποσοστό αγοράς εντός παρενθέσεων) το αεροπλάνο (48%), αυτοκίνητο (41%), τουριστικά λεωφορεία (9%), τρένο (2%), κρουαζιέρα ποταμών / θάλασσας (1%). Οι σημαντικότεροι προορισμοί ήταν για το αεροπλάνο (Ισπανία, Ελλάδα, Τουρκία, Πορτογαλία και οι ΗΠΑ) και το αυτοκίνητο (Γαλλία, οι Κάτω Χώρες , Βέλγιο, Αυστρία, Γερμανία). Αυτοί οι προορισμοί δείχνουν ότι η απόσταση είναι ο καθοριστικός παράγοντας στην επιλογή του τρόπου ταξιδιού. Η χρησιμοποίηση του Διαδικτύου κατά την προετοιμασία των διακοπών παρουσιάζει γρήγορη αύξηση: 1.4 εκατομμύριο ολλανδικά γραφεία ταξιδιών έκαναν χρήση του το 2000 .Αυτό

αντιπροσωπεύει 7% των συνολικών διακοπών αλλά οι μελέτες δείχνουν μια πιθανή αύξηση σε περίπου 40% στα επόμενα έτη.

Πάρκα

Τα πάρκα έλξης διαιρούνται σε μικρά (100.000 - 250.000 επισκέπτες), μεσαία (250.000 - 750.000 επισκέπτες) και μεγάλα με πάνω από 750.000 επισκέπτες ετησίως. Τα μικρά πάρκα προσέλκυσαν το 2000 1,97 εκατομμύριο επισκέψεις (όπως το 1999), τα μεσαία 5,73 εκατομμύρια (3.4%) και τα μεγάλα 13,28 εκατομμύρια (+2.8%). Ο συνολικός αριθμός επισκέψεων ήταν 20,98 εκατομμύρια για το 2000. Θεματικά μια διάκριση γίνεται σε τρεις κατηγορίες: εκπαιδευτικά πάρκα, ψυχαγωγικά πάρκα και ζωολογικοί κήποι. Γενικά, τα πάρκα πρέπει να ανανεωθούν για να παραμένουν ανταγωνιστικά, ιδιαίτερα τα ψυχαγωγικά πάρκα για τα παιδιά και οι ζωολογικοί κήποι. Τα πάρκα ξοδεύουν εκατομμύρια ετησίως για να προσελκύσουν τους νέους επισκέπτες.

Πολιτιστικός τομέας

Οι επισκέψεις στο μουσείο και το θέατρο κάλυψαν μόνο 4% των δραστηριοτήτων ελεύθερου χρόνου το 1995. Εντούτοις, περίπου 40% του πληθυσμού επισκέφτηκε τουλάχιστον ένα πολιτιστικό ίδρυμα το 1999. Τα μουσεία διαιρούνται σε μικρά (100.000 - 250.000 επισκέπτες), μεσαία (250.000 - 750.000 επισκέπτες) και μεγάλα με πάνω από 750.000 επισκέπτες ετησίως. Οι Κάτω Χώρες κατέχουν περίπου 1.200 μουσεία, το οποίο σημαίνει περίπου αύξηση 20% από το 1995. Τα μικρά μουσεία προσέλκυσαν 2,75 εκατομμύρια επισκέψεις το 2000 (-0,7% σε σύγκριση με το 1999), τα μεσαία 3,88 εκατομμύρια (+ 0.8%) και μεγάλα 3,3 εκατομμύρια (+ 14,6%). Γενικά, οι επισκέψεις στα μουσεία παρουσιάζουν μια αύξηση. Επισκέψεις στα θέατρα παρουσιάζουν βαθμιαία αλλά σταθερή αύξηση (15,6 εκατομμύρια το 1997/98 ενάντια σε 16,1 εκατομμύρια το 1998/99, ή αλλιώς αυξημένες κατά 3.2%), αν και υπάρχουν σημαντικές γεωγραφικές διακυμάνσεις: οι μεγάλες πόλεις προσφέρονται πολύ περισσότερο από τις αγροτικές περιοχές (μια σε κάθε έξι αποδόσεις δίνεται στο Άμστερνταμ). Οι αγροτικές περιοχές παρουσιάζουν γρηγορότερη αύξηση των ποσοστών.

Γεγονότα

Υπάρχει ένας σχετικά μεγάλος αριθμός γεγονότων που οργανώνονται στις Κάτω Χώρες, αλλά η έλλειψη αξιόπιστων και συγκρίσιμων αριθμών καθιστά τις γενικεύσεις επικίνδυνες. Η γενική εντύπωση είναι ότι ο αριθμός εκδηλώσεων περισσότερο σταθεροποιείται παρά αυξάνεται. Το γεγονός πάντως ότι υπάρχει αυξανόμενη επαγγελματικοποίηση στην οργάνωση και ότι τα θέματα είναι όλο και περισσότερο ειδικού παρά γενικού ενδιαφέροντος, είναι ευδιάκριτο.

4.7. ΕΠΟΧΙΚΟΤΗΤΑ

Οι μήνες αιχμής για ταξίδι στην Ολλανδία είναι ο Ιούλιος και ο Αύγουστος .Σε όρους αφίξεων ο Απρίλιος και ο Μάιος κατέχουν το 11 % του ποσοστού των συνολικών αυξήσεων .Οι λιγότερο δημοφιλής μήνες είναι ο Δεκέμβριος και ο Ιανουάριος .

Πίνακας 4.7.1 : Εποχικότητα στην Ολλανδία (σε χιλιάδες)

Μήνας	Αφίξεις	Μερίδιο (%)	Διανυκτερεύσεις	Μερίδιο (%)
Ιανουάριος	270	4,1	660	3,5
Φεβρουάριος	310	4,7	760	4,0
Μάρτιος	440	6,7	1080	5,7
Απρίλιος	730	11,1	2060	10,8
Μάιος	750	11,4	1980	10,4
Ιούνιος	660	10,0	1920	10,1
Ιούλιος	750	11,4	2860	15,0
Αύγουστος	800	12,2	2860	15,0
Σεπτέμβρης	610	9,3	1680	8,8
Οκτώβρης	530	8,1	1490	7,8
Νοέμβριος	430	6,5	990	5,2
Δεκέμβριος	300	4,6	700	3,7
Σύνολο	6580	100	19040	100

Πηγή: Εθνικό Γραφείο Τουρισμού (NBT) .

4.8. ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΑ

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΗ ΖΗΤΗΣΗ

Η θετική οικονομική κατάσταση στην Ολλανδία υπήρξε κύριος παράγοντας στην ανάπτυξη της ξενοδοχειακής βιομηχανίας τα τελευταία χρόνια – μια ανάπτυξη που δε δείχνει σημάδια μείωσής της τα επόμενα χρόνια. Σχεδόν το ¼ (24%) των ξενοδοχειακών καταλυμάτων στην Ολλανδία – 70.465 δωμάτια – είναι συγκεντρωμένα στο Άμστερνταμ και στην περιοχή του αεροδρομίου Schiphol, καθώς και το 79% των ξενοδοχείων 5 αστέρων είναι σε αυτές τις δύο περιοχές .

Πίνακας 4.8.1. Δυναμικότητα κλινών στην Ολλανδία, 1998

Κατηγορία Ξενοδοχείου	Σύνολο Κλινών	Δωμάτια Amsterdam/Schiphol	Ποσοστό (%) του Amsterdam/Schiphol επί του συνόλου των κλινών της χώρας
5 αστέρων	6,288	4,986	73.3
4 αστέρων	21,999	4,320	19.6
3 αστέρων	25,809	4,872	18.9
1 – 2 αστέρων	16,369	2,568	15.7
Σύνολο	70,465	16,746	23.8

Πηγή: Bedrijfschap Horeca; Horwath Consulting; Amsterdam Bureau for Research and Statistics

Δικαίως υπάρχουν αγοραστικές διαφορές μεταξύ των ξενοδοχείων στην περιοχή του Amsterdam/Schiphol με την υπόλοιπη χώρα. Ο μέσος όρος πληρότητας των δωματίων στο Amsterdam/Schiphol αυξήθηκε από το 1993 που ήταν 61,9% σε 81,3% το 1997 ενώ στην υπόλοιπη χώρα η πληρότητα την ίδια περίοδο ήταν μεταξύ 52,7% με 65,5%.

Πίνακας 4.8.2. Μέσος όρος πληρότητας (%) στην Ολλανδία, 1993 – 97

Έτος	Σύνολο Ξενοδοχείων	Amsterdam / Schiphol	Υπόλοιπη χώρα
1993	58,3	61,9	52,7
1994	62,6	69,4	55,4
1995	64,7	70,6	58,3
1996	70,1	76,4	62,0
1997	74,4	81,3	65,5

Πηγή: Horwath Consulting

4.9. ΜΕΤΑΦΟΡΑ

4.9.1.ΕΝΑΕΡΙΑ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ

Οι επιβάτες που διέρχονται το αεροδρόμιο του Amsterdam, Schiphol, αυξάνονται και το Amsterdam είναι τώρα το τέταρτο πιο απασχολημένο Ευρωπαϊκό αεροδρόμιο μετά το Λονδίνο, το Παρίσι και την Φραγκφούρτη. Η μέση ετήσια αύξηση στην κίνηση επιβατών από το 1976 έως και 1977 ήταν 6,7% και το 1997 ήταν 14%. Η μέση ετήσια αύξηση προβλέπεται να είναι περίπου 7% μέχρι το 2003 και μετά να πέσει 3,5% μέχρι το 2015. Είναι πάντως αβέβαιο εάν το αεροδρόμιο Schiphol θα μπορεί να διευκολύνει περισσότερους από 44 εκατομμύρια επιβάτες.

4.9.2. ΟΔΙΚΗ ΜΕΤΑΦΟΡΑ

Πάνω από 60% των ξένων τουριστών, που κατέχουν το 75% των ξένων διανυκτερεύσεων, ακόμα εισέρχεται στην Ολλανδία οδικώς.

Πίνακας 4.9.2.1. Ξένοι επισκέπτες και διανυκτερεύσεις με μέσα μεταφοράς στην Ολλανδία,(%), 2002

	Επισκέπτες	Διανυκτερεύσεις
Ferry Boat	1	0
Αυτοκίνητα, τροχόσπιτα	51	63
Λεωφορεία	11	11
Τρένα	5	4
Αεροπλάνα	30	21
Άλλα μέσα	2	1
ΣΥΝΟΛΟ	100	100

Πηγή: CBS; Statistics Inbound Tourism

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

Η ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΟΛΛΑΝΔΙΑΣ

5.1 ΓΕΝΙΚΑ

Τις τελευταίες δεκαετίες ο τουρισμός έχει αυξηθεί δραματικά τόσο στην Ευρώπη τόσο και στην Ολλανδία . Αυτή η αύξηση οφείλεται κυρίως στην οικονομική ανέλιξη των πολιτών αλλά και του περισσότερο ελεύθερου χρόνου. Αυτή η ανάπτυξη είναι που έκανε κατανοητή την οικονομική σημασία του τουρισμού . Σύμφωνα με τον παγκόσμιο οργανισμό τουρισμού , στις μέρες μας ο τουρισμός είναι η μεγαλύτερη βιομηχανία παγκοσμίως . Η Ολλανδική κυβέρνηση έπρεπε να αφοσιωθεί στο τουρισμό και να ξεκινήσει να προγραμματίζει τον τουριστικό τομέα αφού αναμένεται στο επόμενο διάστημα να κατέχει ακόμα μεγαλύτερο μερίδιο της παγκόσμιας οικονομικής ζωής . Με βάση αυτό το γεγονός το υπουργείο οικονομικών δημιούργησε ένα μοντέλο που θα διευκόλυνε το προγραμματισμό αυτό καθώς και θα απέτρεπε τυχόν προβλήματα . Αυτό το μοντέλο ονομάστηκε Toermodel.

5.2 TOERMODEL

Το toermodel αποτελεί ένα εικονικό μακροοικονομικό μοντέλο της τουριστικής οικονομίας . Οι σχέσεις που απορρέουν από το μοντέλο αυτό αντανακλούν την προσφορά και την ζήτηση των τουριστικών προϊόντων και υπηρεσιών . Το μοντέλο είναι μακροοικονομικό γιατί περιγράφει τις διασυνδέσεις μεταξύ του συνόλου των συμμετεχόντων που εμπλέκονται σε μια οικονομία , κυρίως ομάδες τουριστών , και τομέων της οικονομίας . Το μοντέλο αυτό επηρεάζεται πολύ από οικονομικούς παράγοντες (γιατί αυτό συμβαίνει στους συμμετέχοντες σε ένα μάκρο επίπεδο) καθώς και από δημογραφικούς και κοινωνικούς παράγοντες .

Αυτό το μοντέλο δημιουργήθηκε για τον ολλανδικό τουρισμό από το υπουργείο οικονομικών και αντικειμενικοί στόχοι του μοντέλου είναι να προβλέπει , να προβάλλει και να συγκεντρώνει τις πηγές των πληροφοριών . Είναι πρακτικά ένα όργανο για να ζυγίζει εναλλακτικές πολιτικές , να υποστηρίζει αποφάσεις και να προβλέπει σωστά μελλοντικές πιθανότητες . Αυτό εφαρμόζεται τόσο στον τουρισμό όσο και στην κυβέρνηση γενικότερα . Το όργανο αυτό συμβάλλει σε μια περαιτέρω επαγγελματικοποίηση του τομέα .

Η παρούσα εκδοχή του μοντέλου χρησιμοποιεί έναν ορισμό του τουρισμού που χωρίζεται σε δυο παραμέτρους . Πρώτον περιορίζεται σε εκδρομές που περιλαμβάνουν μια τουλάχιστον διανυκτέρευση . Υπάρχει ένας πρακτικός λόγος, ο οποίος είναι ότι τα υπάρχοντα στοιχεία για τις μονοήμερες εκδρομές δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν για

παραπάνω ανάλυση. Φυσικά αυτό έχει επιπτώσεις, ειδικά για ένα μεγάλο αριθμό επιχειρήσεων που βασίζονται σε τέτοιες εκδρομές (π.χ. πάρκα). Δεύτερον η ανάλυση είναι περιορισμένη σε εκδρομές που έχουν ως στόχο τις διακοπές αναψυχής. Έτσι αυτή η εκδοχή δεν περιλαμβάνει είδη τουρισμού όπως παραδείγματος χάριν ο επαγγελματικός και ο συνεδριακός.

5.3 ΤΟ ΟΛΛΑΝΔΙΚΟ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ

Μια κοινωνικοχωρική ανάγκη.

Το ολλανδικό μοντέλο, με τα φυσικά εμπόδια του, παρουσιάζει καλά τη δυσκολία που προκύπτει λόγω της αυστηρής διάκρισης μεταξύ οικολογικού τουρισμού και αναψυχής σε κοντινό τόπο. Όταν η πυκνότητα του πληθυσμού φτάνει σε τέτοιο επίπεδο (το 1990 υπήρχαν 433 κάτοικοι / τετρ. χμ. σε συνολική έκταση 34.000 χμ.) η ανάπτυξη της οργανωμένης αναψυχής και του τουρισμού μπορεί να οδηγήσει σε υπερβολική χρήση του χώρου.

Το πείσμα των Ολλανδών απέναντι στη θάλασσα οφείλεται μόνο στη βούληση να ελέγξουν καλύτερα τις γεωγραφικές επιπτώσεις των κοινωνικοπολιτισμικών και οικονομικών αναγκών. Η Ολλανδία έθεσε σε εφαρμογή μια πραγματική και αποτελεσματική πολιτική χώρων ανάπαυσης για να αποφευχθεί η υποβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος από την αστικοποίηση.

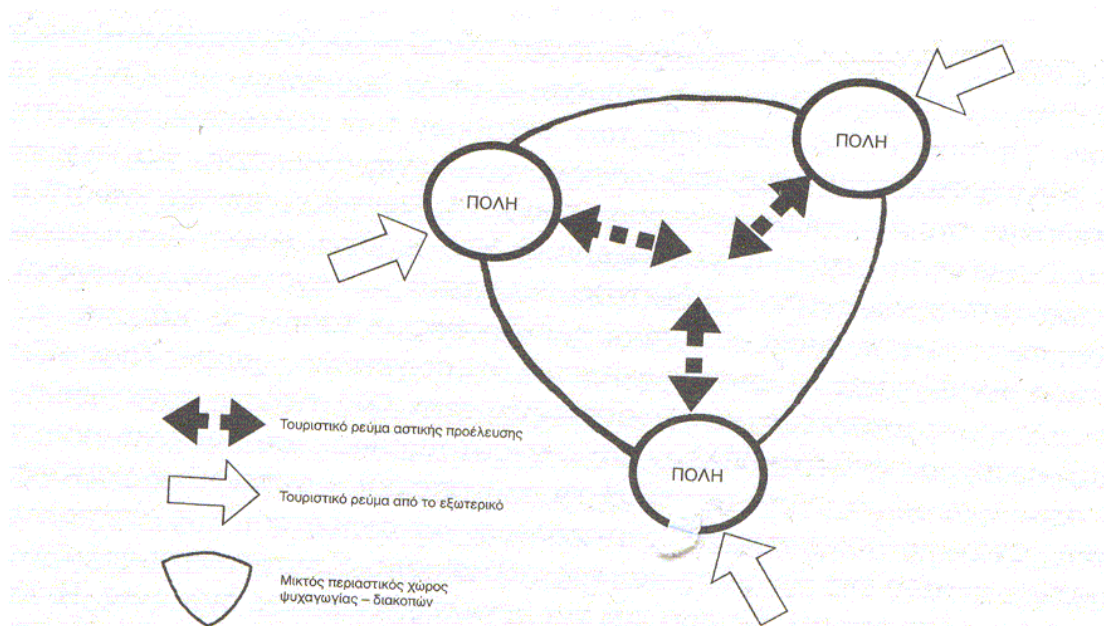
Η *structuurschets stedelijke gebieden* ή πρόγραμμα για τον έλεγχο του υπαίθριου χώρου ανάπαυσης έχει διπλό στόχο: **τη διατήρηση «ζωνών πρασίνου»** μεταξύ των πόλεων και τη **δυνατότητα αναψυχής** των κατοίκων των πόλεων σε περιαστικό χώρο. Αυτή η στρατηγική των περιοχών οργανωμένης αναψυχής, για να χρησιμοποιήσουμε την πετυχημένη έκφραση του J. M. Dewailly, αρκετά γνωστή στη βόρεια Ευρώπη και στον αγγλοσαξωνικό Νέο Κόσμο, εμφανίζεται κυρίως στον περιαστικό χώρο που έχει διατεθεί για υπαίθρια οργανωμένη αναψυχή σε κοντινή περιοχή (αθλήματα, πεζοπορίες, εκδρομές με ποδήλατα, ψάρεμα...),

Ενώ ο οικολογικός τουρισμός φαίνεται ότι σε γενικές γραμμές εμφανίζεται μόνο σε χώρους αποκλειστικά εξωαστικούς, στην Ολλανδία η οργανωμένη αναψυχή σε περιαστικό περιβάλλον και ο αγροτουρισμός μπορούν να συνυπάρξουν στον ίδιο χώρο. Αυτό αποτελεί τη γεωγραφική συνέπεια της κοινωνικο-χωρικής ανάγκης των κατοίκων των πόλεων για αναζήτηση της αναγκαίας ισορροπίας μεταξύ της εργασίας και της χαλάρωσης. Κτηνοτρόφοι φιλοξενούν ανθρώπους, τόσο για μικρής όσο και για μεγάλης διάρκειας διαμονές. Η γεωργία, παρ' όλα αυτά, διατηρείται στο εσωτερικό των χώρων οργανωμένης αναψυχής που μπορούν να φτάσουν ή να ξεπεράσουν τα χίλια εκτάρια (η έκταση του Δάσους του Άμστερνταμ στο

νότιο μέρος της πόλης είναι 895 εκτάρια, ενώ του Σπάαρνουβντ, μεταξύ Άμστερνταμ και Χάρλεμ, 2.750 εκτάρια). Το ολλανδικό μοντέλο εμφανίζεται επομένως ως πραγματική σύνθεση οργανωμένης αναψυχής και τουρισμού, στο μέτρο που η διαμονή των διακοπών (στη φάρμα, το εξωαστικό ξενοδοχείο, το κατασκηνωτικό κέντρο) συγγέεται με την οργανωμένη αναψυχή σε κοντινές αποστάσεις. Η απόσταση, μικρή στην προκειμένη περίπτωση, μεταξύ περιοχής προέλευσης και περιοχής υποδοχής δεν παίζει πλέον σημαντικό ρόλο για να διακρίνουμε σαφώς τους περιστατικούς χώρους οργανωμένης αναψυχής από τους καθ' εαυτούς τουριστικούς χώρους. Το σχέδιο του Λούντγκρεν ισχύει σε μικρότερο βαθμό στις μικρές αναπτυγμένες χώρες με μεγάλη πληθυσμιακή πυκνότητα ή στις αγγλοσαξωνικές χώρες που εφαρμόζουν το day-tourism ή ημερήσια οργανωμένη αναψυχή σε κοντινές περιοχές.

Το ολλανδικό μοντέλο συνίσταται επομένως σε ημιαστικό πολυδύναμο και ανοικτό χώρο όπου η αναψυχή σε κοντινή περιοχή και ο τουρισμός συνυπάρχουν και μερικές φορές συγκρούονται (σχήμα 5.1). Ο τουρισμός, όμως, φαίνεται ότι είναι δευτερεύουσας σημασίας σε σχέση προς την πρακτική της χαλάρωσης σε κοντινές περιοχές. Η μικρή κίνηση αλλοδαπής πελατείας και το μικρό ενδιαφέρον που δείχνουν τα μεγάλα ταξιδιωτικά γραφεία αποτελούν αποδεικτικά στοιχεία ότι βρισκόμαστε, στην προκειμένη περίπτωση, στα όρια της γεωγραφίας του τουρισμού. Συγκριτικά, οι παραθαλάσσιοι σταθμοί της βελγικής και της ολλανδικής Φλάνδρας, όπως οι γαλλικοί και οι βρετανικοί αντίστοιχοι τους στη Μάγνη, είναι σαφώς περισσότερο στραμμένοι στον τουρισμό απ' ό,τι στην περιστατική οργανωμένη αναψυχή σε κοντινή απόσταση. Η σπανιότητα των συγκροτημάτων γκολφ στο ολλανδικό μοντέλο εξηγείται κυρίως από τη φειδωλή χρήση του ημιαστικού χώρου (για ένα γήπεδο γκολφ δεκαοκτώ σπών απαιτούνται συνολικά περίπου 100 εκτάρια). Τα center parks αποτελούν εναλλακτική λύση με το μίνι-γκολφ και το μπόουλινγκ. Και σ' αυτή την περίπτωση οι Ολλανδοί αποφεύγουν τη διάδοση των center parks, τα οποία καταλαμβάνουν μεγάλες εκτάσεις, δημιουργώντας τα στο εξωτερικό, ιδίως στη Γαλλία, εκεί όπου υπάρχουν σημαντικά χωρικά αποθέματα. (J. – P. Lozato – Giotart1996 Τουριστική Γεωγραφία σελ 140 – 141)

Σχήμα 5.1 Το μικτό ολλανδικό μοντέλο.

5.4 ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ – ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ

Η συνεργασία με τη βιομηχανία τουρισμού συντονίζεται μέσω δύο δρόμων :

- τακτικές επαφές μεταξύ του υπουργείου, του ΝΤΟ και του PTR (Platform Toerisme en Recreatie, η οργάνωση ομπρέλα της βιομηχανίας), αντίστοιχα, και
- τακτικές συνεδριάσεις μεταξύ αυτών των τριών οργανώσεων για να συζητήσουν τα θέματα που αφορούν τον εθνικό τουρισμό σε εκτελεστικό επίπεδο. Αυτές οι συνεδριάσεις πραγματοποιούνται αρκετές φορές ετησίως. Δεν υπάρχουν άμεσες επαφές μεταξύ της κυβέρνησης και των μεμονωμένων επιχειρήσεων στον τομέα του τουρισμού .

5.5 ΚΥΡΙΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Το 1998, το προηγούμενο τμήμα τουρισμού μέσα στο Υπουργείο Οικονομικών, στα πλαίσια μιας εσωτερικής αναδιοργάνωσης, είχε ενσωματωθεί σε ένα νέο τμήμα για την περιφερειακή και αστική πολιτική και τον τουρισμό. Στις αρχές του 2001, αυτό το τμήμα έχει χωριστεί πάλι στην περιφερειακή οικονομική πολιτική και στις αστικές μονάδες πολιτικής και τουρισμού. Αυτή η αναδιοργάνωση απεικονίζει την άποψη του υπουργείου ότι ο τουρισμός έχει αναπτυχθεί σε έναν ώριμο κλάδο βιομηχανίας που δεν χρειάζεται πλέον την εντατική κυβερνητική καθοδήγηση. Οι μη κυβερνητικές οργανώσεις (N.G.O.) που στο

εθνικό επίπεδο λειτουργούν στον τομέα του τουρισμού έχουν αποδείξει ότι είναι ικανές να επιλύουν αποτελεσματικά μόνες τους το μεγαλύτερο μέρος των προβλημάτων τους.

Η κυβέρνηση επομένως επικεντρώνεται στους δημόσιους στόχους , γεγονός που στον τομέα της τουριστικής πολιτικής δημιουργεί άμεσα ένα ευνοϊκό κλίμα για την ανάπτυξη του τουρισμού μέσω των βέλτιστων ανταγωνιστικών όρων για τη βιομηχανία. Για αυτόν τον λόγο, η κυβέρνηση ενεργεί σύμφωνα με τέσσερις γραμμές:

1. Γενική οικονομική πολιτική, που στοχεύει στην ενίσχυση της οικονομίας μέσω των βελτιωμένων μηχανισμών αγοράς και στην επένδυση στη γνώση.
2. Φθάνοντας σε μια καλά οργανωμένη, ομοιογενή οργάνωση τουρισμού η οποία θα λειτουργήσει στους τομείς της προώθησης, εμπορικότητας και στην καινοτόμο ανάπτυξη προϊόντων.
3. Ενσωμάτωση του τουρισμού στην κανονική κυβερνητική πολιτική δηλαδή στους παρακαείμενους τομείς όπως την πολιτική περιφερειακού προγραμματισμού , την ηλεκτρονική λωρίδα ταχείας κυκλοφορίας, την ανάπτυξη των μεταφορών (δυνατότητας πρόσβασης στη χώρα) , την αστική και περιφερειακή ανάπτυξη (που στοχεύει στην αναζωογόνηση των αστικών και περιφερειακών περιοχών αντίστοιχα)
4. Τα μεγάλης εμβέλειας γεγονότα, πολλά από τα οποία ασκούν ευρύτερη επίδραση, πέραν του τουριστικού τους χαρακτήρα, και επομένως μπορούν να είναι κατάλληλα για την κυβερνητική υποστήριξη (ευρωπαϊκό πρωτάθλημα 2000 ποδοσφαίρου, πολιτιστική πρωτεύουσα 2001, του Ρότερνταμ)

Εκτός από αυτό, η κυβερνητική εμπλοκή στις δραστηριότητες της βιομηχανίας πραγματοποιείται μέσω του ελέγχου και, όπου χρειάζεται της έμμεσης επιχορήγησης. Αυτή η επιχορήγηση είναι δυνατή μόνο όσον αφορά στο δημόσιο συστατικό των στόχων τους, δηλ. την έρευνα, την γενική προώθηση, τις πληροφορίες και την καινοτομία. Οι δραστηριότητες που αφορούν την βιομηχανία υποστηρίζονται από τα σχετικά ιδρύματα, αλλά όχι από την κυβέρνηση. Η κυβερνητική επιχορήγηση για το έτος 2000 ανήλθε σε περίπου €20 εκατομμύρια .

Τα αποτελέσματα αφού συγκεντρωθούν, ελέγχονται σε σχέση με τα αρχικά πενταετή προγράμματα τουρισμού του ΝΤΟ , τα οποία συγκρίνονται με τις ανά εξάμηνο εκθέσεις προόδου. Κανονικά μία φορά κάθε 5-6 έτη πραγματοποιείται μια γενική άσκηση αξιολόγησης , τα αποτελέσματα της οποίας υποβάλλονται από το υπουργείο στο Κοινοβούλιο.

Το περιφερειακό επίπεδο: Η ανάπτυξη και η υποκίνηση των τουριστικών (πilotικών) έργων δεν αναλαμβάνονται πλέον για τον προαναφερθέντα λόγο : η βιομηχανία μπορεί να κάνει χωρίς την καθοδήγηση και την βοήθεια της κυβέρνησης . Τα συγκεκριμένα έργα είναι

τώρα μόνο επιλέξιμα σε πολύ συγκεκριμένες περιπτώσεις, ειδικά εάν και όταν μπορούν, σύμφωνα με τη γνώμη της κυβέρνησης, να ενταχθούν στα πλαίσια των σχετικών προγραμμάτων. Σε όλες τις άλλες περιπτώσεις, τέτοια υποστήριξη είναι ευθύνη των εθνικών μη κυβερνητικών οργανώσεων (NGO).

Εκτός από αυτό, πολλά έργα στον τομέα του τουρισμού εκτελούνται στα πλαίσια των ευρωπαϊκών προγραμμάτων, ειδικά του Objective 2 και του INTERREG. Στο πλαίσιο INTERREG, για παράδειγμα, τα προγράμματα τουρισμού αντιπροσωπεύουν μεταξύ 20% - 30% του συνολικού αριθμού των εγκεκριμένων. Αυτά τα προγράμματα, εντούτοις, εγκρίνονται και ρυθμίζονται από τις οριζόμενες διοικητικές αρχές και όχι από την κεντρική κυβέρνηση, αν και φυσικά λαμβάνουν συγχρηματοδότηση από κεφάλαια υπουργείου.

Το θέμα της ανταγωνιστικότητας θεωρείται ευθύνη της βιομηχανίας, όπως αναφέρθηκε ανωτέρω. Η ικανότητα υποστήριξης, από την οικονομική αλλά και από την περιβαλλοντολογική έννοια, αποτελεί από την αρχή της δεκαετίας του '90 ένα κριτήριο για την έγκριση των προτεινόμενων προγραμμάτων, στο εθνικό και το περιφερειακό επίπεδο.

Η παραγωγικότητα στη βιομηχανία τουρισμού έχει υπολογιστεί να έχει μια σταθερή αύξηση 3% - 4% από τη δεκαετία του '90. Η καινοτομία απεικονίζεται στο γεγονός της αύξησης των συστημάτων διανομής. Περίπου το 17% των καταναλωτών χρησιμοποιεί το Διαδίκτυο για να επιλέξει και να κλείσει τις διακοπές του, και η προσδοκία είναι ότι ο αριθμός αυτός θα αυξηθεί στα επόμενα έτη για να φτάσει το 30%. Για την εκμετάλλευση της παραπάνω εκτίμησης δημιουργήθηκε ο TRN ιστόχωρος, www.holland.com, τον οποίο η οργάνωση τουρισμού έχει αναπτύξει με τη χρηματοδοτική συνδρομή του Υπουργείου Οικονομικών. Αυτό το site έχει τώρα μια σημαντική θέση στον τομέα της παροχής των πληροφοριών για οποιονδήποτε ενδιαφερόμενο (tour operators, τουριστικά γραφεία, καταναλωτές) και παρέχει ένα ευρύ φάσμα πληροφοριών σε δώδεκα γλώσσες. Τα θέματα καλύπτουν από τις διάφορες κατηγορίες ξενοδοχείων, τα πάρκα έλξης και τις εκθέσεις μέχρι και την μίσθωση ποδηλάτων και παραδοσιακών σκαφών. Το site αυτό προσφέρει επίσης την δυνατότητα για on-line κρατήσεις. Η πιο πρόσφατη έρευνα παρουσίασε 360.000 επισκέπτες μηνιαίως για το site με 3,2 εκατομμύρια ιστοσελίδες που αναγνώστηκαν, γεγονός που αποτελεί μια σαφή ένδειξη της επιτυχίας της. Μέσω αυτού του site, είναι δυνατή η επικοινωνία και με σημαντικότερους παράγοντες. Μέσω της συνεργασίας με άλλους, μη τουριστικούς τομείς της εξαγωγής όπως το εμπόριο και τη βιομηχανία, το site www.holland.com είναι τώρα στο στάδιο να αναπτυχθεί σε μια περιοχή πληροφοριών για τις Κάτω Χώρες γενικά, με την ονομασία "το πρόσωπο των Κάτω Χωρών στο διαδίκτυο".

Αξιολόγηση των αποδόσεων: η προσοχή μέσα στη βιομηχανία επικεντρώνεται στην περαιτέρω αύξηση, του συνολικού κύκλου εργασιών από € 25.865 εκατομμύρια το 2000 σε € 34.000 εκατομμύρια στο έτος 2005, ενώ η αύξηση στην πραγματικότητα των εξόδων

τουριστών πρόκειται να είναι πέρα από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο (αυτή τη στιγμή περίπου 4% ετησίως). Ένας άλλος στόχος είναι η περαιτέρω διάδοση του τουρισμού υπό τη γεωγραφική έννοια καθώς επίσης και υπό την χρονική . Ένας τελικός στόχος αντιπροσωπεύεται από τη φιλοδοξία να καταληφθεί μια θέση μεταξύ των πέντε κορυφαίων προορισμών στη διεθνή σκηνή συνεδρίων .

Συγγωνεύσεις: η αναγγελθείσα συγχώνευση των τριών , NGO 's NBT, ίδρυμα AVN και ANVV (η ομπρέλα των γραφείων πληροφοριών τουριστών) , σε μια οργάνωση την Toerisme en Recreatie Nederland (TRN) έχει τεθεί σε ισχύ από την 1η Ιουλίου 2000. Οι συντημήσεις των ιδρυτικών οργανώσεων αντιπροσώπευσαν τον ολλανδικό πίνακα του τουρισμού (NBT) για τις εξωτερικές σχέσεις και το ίδρυμα AVN για τον εσωτερικό τουρισμό και τις σχέσεις και δραστηριότητες μέσα στη χώρα γενικά . Οι επιχορηγήσεις που το υπουργείο προβλέπει για αυτές τις οργανώσεις αντιπροσωπεύουν την πλειοψηφία του διαθέσιμου προϋπολογισμού για τον τουρισμό . Από την 1η Ιουλίου 2001 το γραφείο ολλανδικών συνεδρίων (NBT) απορροφήθηκε επίσης στην οργάνωση TRN. Τα επαρχιακά γραφεία του τουρισμού (PBT) συνεργάζονται ήδη στενά με την TRN.

Τα μέτρα για την συλλογή πληροφοριών, οι νέες τεχνολογίες , η κατάρτιση / εκμάθηση των δραστηριοτήτων και των τουριστικών προϊόντων, όλ' αυτά αντιμετωπίζονται από τη βιομηχανία καθώς η κυβέρνηση δεν βλέπει το μέρος αυτών των δραστηριοτήτων ως δημόσιο στόχο. Όπως αναφέρεται ήδη, το ίδιο πράγμα συμβαίνει και για τα πρακτικά προγράμματα (επίδειξης) στον τομέα του τουρισμού . Η εξαίρεση προέρχεται από κάποια τουριστικά προγράμματα που συγχρηματοδοτούνται από την κυβέρνηση, αλλά από έναν διαφορετικό προϋπολογισμό, λόγω της συγχρηματοδότησης της ΕΕ. Τέτοια προγράμματα είναι το Objective 2 και το Interreg .

5.6 ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΚΑΙ ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Δεν υπάρχει στις Κάτω Χώρες κανένας συγκεκριμένος νόμος στον τομέα του τουρισμού . Οι υπάρχοντες νόμοι / κανόνες που έχουν επιπτώσεις στον τουρισμό ανήκουν στον τομέα γενικά .

5.7 ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΠΟΡΩΝ ΠΟΥ ΥΠΟΣΤΗΡΙΖΟΥΝ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Όπως έχει εξηγηθεί, η κυβέρνηση θεωρεί τη βιομηχανία τουρισμού ώριμη και επομένως δεν παρέχει πλέον την άμεση οικονομική της ενίσχυση. Αυτό επίσης υπονοεί ότι δεν είναι διαθέσιμη καμία συγκεκριμένη κρατική βοήθεια για τη βιομηχανία τουρισμού, αλλά ο εφαρμοσμένος τουρισμός μπορεί να χρησιμοποιήσει τα υπάρχοντα γενικά μέτρα για τον τομέα της βιομηχανίας και υπηρεσιών γενικά.

5.8 ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ

Το Εθνικό Γραφείο Τουρισμού (National Bureau for Tourism) είναι υπεύθυνο για να προωθήσει τον εισερχόμενο τουρισμό. Η χρηματοδότηση για τη διαφήμιση παρέχεται από το Υπουργείο Οικονομικών και από την Ολλανδική τουριστική βιομηχανία. Οι προσπάθειες του Εθνικού Γραφείου Τουρισμού εστιάζονται και στον εσωτερικό αλλά και στον διεθνή τουρισμό αλλά ο κύριος στόχος του είναι να αυξήσει τις απολαβές από τον τουρισμό και κυρίως το ξένο συνάλλαγμα. Ο στόχος στην αγορά του τουρισμού στη Βόρεια Ευρώπη και την Ολλανδία ήταν 10,5% το 1999 και 11% το 2001. Για το 1999 αυτό σήμαινε ότι ο αριθμός αφίξεων ξένων επισκεπτών έπρεπε να μεγαλώσει στα 7,7 εκατομμύρια και ο συνολικός αριθμός διανυκτερεύσεων στα 24,1 εκατομμύρια. Για να πετύχουν το στόχο του 2001 οι αφίξεις έπρεπε να αυξηθούν στα 8,4 εκατομμύρια και οι διανυκτερεύσεις στα 28,5 εκατομμύρια.

Στην προώθηση του τουριστικού προϊόντος εμπλέκεται επίσης και το Γραφείο Τουρισμού και Αναψυχής (AVN) το οποίο είναι υπεύθυνο για τον εσωτερικό τουρισμό. Υπάρχουν 15 τουριστικά γραφεία πληροφοριών (VVV) ανά περιοχές, τα οποία είναι οργανωμένα κεντρικά για κάθε περιοχή και αναλαμβάνουν την προώθηση και το marketing για την εσωτερική και για τη διεθνή αγορά. Τα γραφεία συνεργάζονται στενά τόσο με το Εθνικό Γραφείο Τουρισμού όσο και με το Γραφείο Τουρισμού και Αναψυχής. Επιπλέον, εκτός από το Εθνικό Γραφείο Τουρισμού, το Γραφείο Τουρισμού και Αναψυχής και τα 15 τουριστικά γραφεία πληροφοριών, υπάρχουν άλλες δύο οργανώσεις που χρηματοδοτούνται ετησίως από το Υπουργείο Οικονομικών της Ολλανδίας. Αυτές είναι οι ANVV, η κεντρική οργάνωση των τουριστικών γραφείων (VVV) και η NCB που εδρεύει στο Amsterdam και είναι υπεύθυνη για την προώθηση της Ολλανδίας ως συνεδριακού προορισμού.

Το 1996 ο προϋπολογισμός για την προώθηση του τουριστικού προϊόντος από το Υπουργείο Οικονομίας ήταν €20,55 εκατομμύρια. Αυτός αυξήθηκε 1,5% το 1997, 2,2% το 1998 και 2,1 το 1999.

Πίνακας 20: Προϋπολογισμός για τον τουρισμό από το Υπουργείο Οικονομικών 1996 – 1999 (σε εκατομμύρια ευρώ)

	1996	1997	1998	1999
Υποστήριξη των δραστηριοτήτων του VVV	0,77	0,90	0,90	0,90
Προωθητικές δραστηριότητες				
Έρευνα	19,00	19,96	20,42	20,87
Σύνολο	0,73	-	-	-
	20,50	20,86	21,32	21,77

Πηγή: Ministry of Economic Affairs

Το Υπουργείο Εξωτερικών στοχεύει σε τέσσερα ξεχωριστά τμήματα των αγορών:

- **Θαλάσσιες δραστηριότητες:** η Ολλανδία προσφέρει πολλές ευκαιρίες για διακοπές που περιλαμβάνουν διάφορες δραστηριότητες όπως θαλάσσια σπορ, ενώ το 10% του τουρισμού στην Ολλανδία συνδέεται με διάφορες θαλάσσιες δραστηριότητες.
- **Πολιτισμός:** ο Ολλανδικός πολιτισμός είναι ένα πολύ σημαντικό θέλγητρο για τους ξένους επισκέπτες. Πολιτιστικές δραστηριότητες, συνδυασμένες με ξεναγήσεις σε πόλεις απαριθμούν το 22% των συνολικών δαπανών για διακοπές. Η Ολλανδία έχει πλούσια ιστορία και διάφορες εκθέσεις γνωστών Ολλανδών καλλιτεχνών (Van Gogh, Rembrandt κ.ά) προσελκύουν ένα μεγάλο αριθμό επισκεπτών που φτάνουν στην Ολλανδία αποκλειστικά για αυτό το λόγο.
- **Πόλεις:** Το Άμστερνταμ προσελκύει την πλειοψηφία των επισκεπτών, ωστόσο υπάρχουν και άλλες πόλεις που προσφέρουν ευκαιρίες για πολιτιστικές και καλλιτεχνικές δραστηριότητες
- **Ακτές:** Περίπου το 28% του συνόλου των δαπανών για διακοπές ξοδεύεται στα ολλανδικά παραλιακά θέρετρα. Από τη στιγμή που η πλειοψηφία των ξένων επισκεπτών στις Ολλανδικές ακτές είναι Γερμανοί, είναι πιθανό οι ακτές αυτές να χάσουν ένα σημαντικό μερίδιο της αγοράς. Αυτό βασίζεται στο γεγονός ότι οι Γερμανοί έχουν αρχίσει να περιορίζουν τα ταξίδια στο εξωτερικό καθώς έχουν δημιουργηθεί νέοι τουριστικοί προορισμοί στην πρώην Ανατολική Γερμανία.

5.9 ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Παρότι ο ολλανδικός τουρισμός έχει καταφέρει να βρίσκεται σε ένα αρκετά υψηλό επίπεδο υπάρχουν κάποια προβλήματα που αποτελούν τροχοπέδη για την περαιτέρω ανάπτυξη του .

Η μεγαλύτερη αδυναμία του ολλανδικού τουριστικού προϊόντος είναι αδιαμφισβήτητα το κλίμα .Οι άνεμοι της Βόρειας Θάλασσας αποτελούν εμπόδιο για τους χειμερινούς τουρίστες .Παρότι λοιπόν η Ολλανδία διαθέτει περισσότερα από 280 χιλιόμετρα προσβάσιμων ακτών , οι συχνές καλοκαιρινές βροχές εμποδίζουν πολλούς από τους μέσους καλοκαιρινούς τουρίστες να επιλέξουν την συγκεκριμένη χώρα για τις διακοπές τους .Το κλίμα σίγουρα αποτελεί σημαντικό παράγοντα για το γεγονός ότι η Ολλανδία αποτελεί δευτερεύων τουριστικό προορισμό της ευρωπαϊκής τουριστικής αγοράς .

Ακόμα η Ολλανδία δέχεται σκληρή κριτική τα τελευταία χρόνια ως αποτέλεσμα της αυξανόμενης βίας , των ναρκωτικών και της συσσώρευσης απορριμμάτων στις μεγάλες πόλεις .Ενώ τα προβλήματα φαίνονταν να επιλύονται ή μάλλον να υπάρχουν περισσότερο για τα μάτια της δημοσιότητας παρά στην πραγματικότητα , η διαρκής δημοσιότητα στο εξωτερικό έχει καταφέρει να ξεθωριάσει την εικόνα της Ολλανδίας ως έναν ασφαλή και καθαρό προορισμό .

Επιπλέον η Ολλανδία έχει αποκτήσει τη φήμη μιας εμπορικής χώρας γεγονός που την εμποδίζει να επιλέγει ως τουριστικός προορισμός από το μέσο τουρίστα που έχει ως άποψη ότι οι διακοπές « πρέπει » να γίνονται σε αναγνωρισμένους τουριστικούς προορισμούς .

Τέλος μεγάλο μειονέκτημα αποτελεί , κατά την προσωπική μου γνώμη , η επιλογή της κυβέρνησης να μην παρεμβαίνει στα θέματα που αφορούν τον τουρισμό και να τα αφήνει στις μη κυβερνητικές οργανώσεις .

5.10 ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

Η αναγνώριση από το Εθνικό Γραφείο Τουρισμού των αδυναμιών αλλά και των δυνατών σημείων του Ολλανδικού τουριστικού προϊόντος αποτελεί ένα μεγάλο βήμα για την ανάπτυξη της τουριστικής βιομηχανίας . Το πιο σημαντικό στοιχείο είναι ότι οδήγησε στη συνεργασία του ιδιωτικού με τον δημόσιο τομέα , με σκοπό την επίτευξη κοινών στόχων . Οι ενέργειες αυτές έχουν καταφέρει να αγγίξουν ένα αξιοσημείωτο ποσοστό επιτυχίας .

Έχοντας τη δυτική Ευρώπη ως κύρια τουριστική αγορά η Ολλανδία είναι πιθανών να αντιμετωπίσει κάποια μείωση σε απόλυτους αριθμούς σε αφίξεις και διανυκτερεύσεις , παρ όλη την σταθερή ποσοστιαία ανάπτυξη (3%-4 %) που

παρατηρείται τα τελευταία χρόνια στην τουριστική βιομηχανία . Η σταθεροποίηση της Ευρωπαϊκής οικονομίας έχει οδηγήσει σε μια ραγδαία ανάπτυξη των ταξιδιών αλλά οι πλέον οικονομικά εύρωστοι Ευρωπαίοι επιλέγουν πιο εξωτικούς προορισμούς για τις διακοπές τους .

Από την άλλη, μια έρευνα που διεξήχθη από την Κομισιόν δείχνει ότι λίγοι ευρωπαίοι δεν έχουν επισκεφθεί την Ολλανδία και υπάρχει η πρόθεση να το κάνουν στο άμεσο μέλλον ,έστω και ως δευτερεύων προορισμό.

5.11 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

5.11.1. Συμπεράσματα.

Με το εμπόριο να αποτελεί βασικό οικονομικό παράγοντα της Ολλανδίας (και κύριο μέλημα της ολλανδικής κυβέρνησης) ο τουρισμός αποτελούσε έναν τομέα δευτερεύουσας σημασίας . Μελετώντας όμως τα στατιστικά στοιχεία που αφορούν στην τουριστική βιομηχανία την τελευταία δεκαετία, γίνεται εύκολα αντιληπτή η τεράστια ανάπτυξη του συγκεκριμένου τομέα .Το γεγονός αυτό οφείλεται κυρίως στην ιδιωτική πρωτοβουλία και τις μη κυβερνητικές οργανώσεις και λιγότερο στην ολλανδική κυβέρνηση, που κατανοώντας την σημασία του τουρισμού αποφάσισε να εμπλακεί στον χώρο, επιλέγοντας όμως μια τόσο διακριτική συμμετοχή που ουσιαστικά παραμένει αμέτοχη .Κατά τη γνώμη μου αυτό είναι σκόπιμο καθώς η ολλανδική κυβέρνηση προτιμά να ασχολείται με το εμπόριο και τη βιομηχανία , που αποτελούν βασικότατο τομέα της οικονομίας , αφήνοντας η αποφεύγοντας να αναλάβει τον τουρισμό . Ουσιαστικά λοιπόν η τουριστική βιομηχανία ελέγχεται από μη κυβερνητικές οργανώσεις και τον ιδιωτικό τομέα που έχουν την αρμοδιότητα ανάληψης όλων των σχετικών αποφάσεων .

Πιο συγκεκριμένα , η Ολλανδία κατάφερε να εκμεταλλευτεί επιχειρηματικά κάποια στοιχεία που διέκριναν ανέκαθεν την κοινωνία της . Αναφερομαι χαρακτηριστικά στον διαχωρισμό σκληρών και μαλακών ναρκωτικών , και την βιομηχανοποίηση του sex .Η πλήρης εκμετάλλευση τους (που βοηθήθηκε από την νομοθετική τους κάλυψη) είχε ως αποτέλεσμα την ανάπτυξη δυο παγκοσμίως καινοτόμων μορφών εναλλακτικού τουρισμού , του ναρκοτουρισμού και του σεξοτουρισμού . Στην ύπαρξη τους οφείλεται μεγάλο μέρος του εισερχόμενου τουρισμού .

Το γεγονός ότι η Ολλανδία αποτελεί ένα από τα εμπορικότερα κράτη, στο οποίο στεγάζονται και συνεργάζονται πλήθος διεθνών εταιριών ευνοούσε την ανάπτυξη του συνεδριακού τουρισμού . Εκμεταλλευόμενη λοιπόν το στοιχείο αυτό κατάφερε να

βρίσκεται στις δέκα δημοφιλέστερες συνεδριακές χώρες, με το Άμστερνταμ να βρίσκεται στην έκτη θέση των συνεδριακών πόλεων .

Τέτοιες λεπτομέρειες σε συνδυασμό με την εκμετάλλευση της μορφολογίας της (ακτές , υδρόβια αναψυχή , πάρκα) έκαναν την διαφορά για την Ολλανδία η οποία κατάφερε να αναγεννηθεί όσον αφορά τον τουριστικό τομέα , και να προσπαθεί να καθιερωθεί ως τουριστικός προορισμός, γεγονός που κατά τη γνώμη μου, δεν είναι πιθανό να συμβεί στο άμεσο μέλλον .

5.11.2. Προτάσεις.

Τα χρόνια που θα ακολουθήσουν αναμένεται να είναι κρίσιμα για την ολλανδική τουριστική βιομηχανία. Η σταθερότητα που παρουσιάζει τα τελευταία χρόνια όσον αφορά την ανάπτυξη της έχει δημιουργήσει ένα αισιόδοξο κλίμα στους Ολλανδούς οι οποίοι βλέπουν τις σκληρές προσπάθειες τους να ανταμείβονται. Η εμμονή όμως στις ίδιες στρατηγικές και στόχους θα αποφέρει σύντομα τον κορεσμό και δεν θα μπορέσει να αντέξει τον σκληρό ανταγωνισμό που θα ασκήσουν οι νεοαναπτυσσόμενες αλλά και οι παραδοσιακά τουριστικές χώρες.

Για να μπορέσει λοιπόν η Ολλανδία να ανταπεξέλθει στις απαιτήσεις της σύγχρονης τουριστικής βιομηχανίας, μια ριζική αλλαγή στον τουριστικό τομέα κρίνεται απαραίτητη.

❖ Το μεγαλύτερο σφάλμα της Ολλανδικής κυβέρνησης, το οποίο θα αποτελεί πάντα τροχοπέδη στην τουριστική ανάπτυξη της χώρας, είναι η απόφασή της για τη μη ουσιαστική εμπλοκή της στον τομέα αυτό. Για να μπορέσει μια τουριστική βιομηχανία να προγραμματιστεί και να αναπτυχθεί σωστά, θα πρέπει να εντάσσεται σε μια κυβερνητική πολιτική. Η άμεση χρηματοδότηση και η υποστήριξη του τουρισμού από τους κυβερνητικούς φορείς κρίνεται αναγκαία, αφού έως τώρα η βιομηχανία των τουριστικών προϊόντων βασίζεται σε μη κυβερνητικές οργανώσεις και στον ιδιωτικό τομέα. Αυτό θα επιτευχθεί με εισροή κεφαλαίων, τα οποία θα δαπανηθούν για τις εργασίες που απαιτούνται για την ανοικοδόμηση του τουρισμού και που μεταφράζονται στην ίδρυση ενός κρατικού φορέα του τουρισμού, στην κατάρτιση ανθρώπινου δυναμικού και στην εξειδίκευσή του, στην επιχορήγηση ερευνών που θα αφορούν τα παγκόσμια τουριστικά κεκτημένα αλλά και στην χρηματοδότηση επιχειρήσεων που θα ασχοληθούν αποκλειστικά με τους επισκέπτες στη χώρα.

❖ Ένα σημαντικό βήμα για την ανάδειξη του τουρισμού θεωρείται η διαφήμιση ενός προορισμού σε παγκόσμιο επίπεδο. Έτσι και για τον ανερχόμενο οργανωμένο τουρισμό στη Ολλανδία, η παγκόσμια προβολή αυτής μπορεί να συντελέσει στην ανάπτυξη αυτού του τομέα. Η Ολλανδία χαρακτηρίζεται από ένα κακό προφίλ. Η άσχημη εικόνα, που αφορά στη βία, στην εγκληματικότητα, στα ναρκωτικά, στη συσσώρευση απορριμμάτων κ.λπ. εμποδίζει

την προώθηση του τόπου, αφού δεν προβάλλονται οι ευκαιρίες που μπορεί να έχει ένας τουρίστας, επισκεπτόμενος την χώρα αυτή. Η σωστή λοιπόν, διαφημιστική καμπάνια, θα μπορέσει να μεταμορφώσει την Ολλανδία από ένα από τα μεγαλύτερα εμπορικά κέντρα παγκοσμίως, σε έναν από τους πιο ενδιαφέροντες τουριστικούς προορισμούς, αφού προσφέρεται για πολλά είδη τουρισμού, όπως π.χ. τον εναλλακτικό τουρισμό, λόγω του φυσικού κάλλους της.

❖ Η υπάρχουσα ολλανδική τουριστική βιομηχανία βασίζεται σε τουρίστες που προέρχονται από την Δυτική Ευρώπη (κυρίως από την Γερμανία). Κάλλιστα, μπορεί κανείς να καταλάβει ότι οποιαδήποτε αλλαγή στο υπάρχον τουριστικό ρεύμα, μπορεί να προκαλέσει στασιμότητα στην τουριστική αγορά. Γι αυτό θεωρείται επιτακτική ανάγκη το άνοιγμα της ολλανδικής αγοράς, με προτεραιότητα την τουριστική, σε άλλες ζώνες τουριστικών ρευμάτων, ώστε να εξασφαλίσει την βιωσιμότητα του τουρισμού της. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί με τη σημαντική μείωση των φόρων αεροδρομίου, ώστε να έχει τη δυνατότητα ο τουρίστας να διανύει μεγάλες αποστάσεις, χωρίς υψηλό κόστος.

❖ Τέλος, η πολιτική που ακολουθεί ο ολλανδικός εθνικός αερομεταφορέας, KLM, να αναζητεί στενότερους δεσμούς με άλλες ευρωπαϊκές αερογραμμές, κρίνεται ικανοποιητική, καθώς θ' ανοίξουν περισσότερες αγορές και θα δημιουργηθούν νέοι προορισμοί για την Ολλανδία. Όμως, χρειάζονται στενότεροι δεσμοί με σημεία όπως την Άπω Ανατολή και την Βορειοανατολική Ασία, ώστε να διευκολυνθεί η επέκταση σε εντελώς καινούριες αγορές.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Βιβλιογραφία

- Annals of Tourism Research, “The Netherlands”, τεύχος 21, 1994.
- International Tourism Reports, “Netherlands”, 1988.
- Overnight Tourism in Amsterdam, “A forecasting approach”, Bob Van Limburg, 1997.
- Hilver Summary, Publication of Netherlands Public Broadcasting, τεύχος 4, Δεκέμβριος 2000.
- “A Simulation Model of the Dutch Tourism Market”, Διάλεξη Jan Willem Velthuis & Michel Verhagen.
- Annual Report of Tourism for the year 2000 for the Netherlands, αρχεία E.O.T.
-
- Τουριστική Γεωγραφία, J.- P. Lozato-Giotart 1996, σελ 140-141
- OECD, Economic Outlook και Employment Outlook, Διάφ. Τεύχη

Άλλες Πηγές

- Εγκυκλοπαίδεια «ΔΟΜΗ», Τόμοι 1-20-24-28.
- Παγκόσμιος Άτλας, Εκδόσεις Βανίδη, 1985.
- Ευρωπαϊκός Άτλας «Πάπυρος Λαρούς».
- ΓΕΩ, Ελευθεροτυπίας, Τεύχος 50.
- Διαφημιστικό Υλικό από την Ολλανδική Πρεσβεία.

Internet

- www.holland.com, official site of N.B.T.
- www.hiptravel.com
- www.schiphol.nl
- www.visitamsterdam.nl
- www.hat-tours.com
- www.hiptravelguide.com/amsterdam/php/article.php.com